

vergadering **C342**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 30 juni 2022

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatsgebrek in 1B van het secundair onderwijs – 3425 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het capaciteitstekort in de B-stroom van het secundair onderwijs – 3440 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçin aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de signalen van plaatsgebrek in het eerste jaar van de B-stroom in het secundair onderwijs – 3445 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçin aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over diversiteit in de leraarskamer – 3447 (2021-2022)	10
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van beginnende directeurs – 3454 (2021-2022)	14
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over luchtreiniging in scholen – 3465 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het project 'luchtreiniging in de klas' – 3495 (2021-2022)	18
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van de laatste opleiding leerkracht Latijn aan de hogeschool – 3477 (2021-2022)	24
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de programmatieaanvragen in het deeltijds kunstonderwijs – 3482 (2021-2022)	28
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over ouderbetrokkenheid in het onderwijs – 3483 (2021-2022)	31

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatsgebrek in 1B van het secundair onderwijs
– 3425 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het capaciteitstekort in de B-stroom van het secundair onderwijs
– 3440 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçın aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de signalen van plaatsgebrek in het eerste jaar van de B-stroom in het secundair onderwijs
– 3445 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, mijn vraag gaat inderdaad over het plaatsgebrek in 1B van het secundair onderwijs.

Op 2 juni 2022 ging de vrije inschrijvingsperiode voor het eerste leerjaar secundair onderwijs van start. Die periode zorgt ervoor dat leerlingen die de aanmeldingsperiode in april hebben gemist of toen door plaatsgebrek geen plaats toegewezen kregen, een tweede kans krijgen op die plaatsen die nog vrij zijn. Toch dreigen ook nu heel wat leerlingen geen plaats te kunnen krijgen in het eerste jaar van de B-stroom.

In de regio waar ik woon, Beveren, Kruibeke, Sint-Niklaas, Stekene en Temse waren er nog maar 28 plaatsen beschikbaar voor 62 leerlingen. Dat aantal kan nog toenemen want nu, op het einde van het lager onderwijs, stellen we vast dat er nog een aantal leerlingen zijn die geen getuigschrift basisonderwijs verwerven. Nu de vrije inschrijvingen gevorderd zijn, blijven er 47 leerlingen die in heel de regio momenteel geen plaats vinden in 1B. Het is dus duidelijk dat er niet voldoende plaatsen zijn.

Ik ben al in overleg gegaan en men heeft in het verleden het aantal plaatsen voor 1B opgetrokken maar toch stellen we vast dat er vandaag heel wat meer leerlingen in 1B zitten.

Ondanks het verhogen van de capaciteit van de scholen in de regio, van 426 plaatsen vorig jaar naar 457 plaatsen dit jaar, blijft het tekort aanwezig. Hierdoor lopen leerlingen het risico dat ze hun zesde leerjaar opnieuw zullen moeten afleggen, of voor leerlingen die vorig jaar geen plaats hadden, misschien zelfs een derde keer. Scholen overwegen om alsnog een getuigschrift basisonderwijs 'te geven' om deze leerlingen te kunnen inschrijven in 1A. Dat is natuurlijk geen oplossing. Die leerling heeft dan een plaats in het secundair onderwijs maar men doet die leerling daar eigenlijk geen cadeau mee.

We zien dat 1B stijgt en dat wil ik hier toch onder de aandacht brengen. Immers, wanneer 1B stijgt, dan stijgt ook het tweede leerjaar B en bijgevolg ook de aantallen in de arbeidsmarktgerichte opleidingen. Dat het aantal leerlingen in die arbeidsmarktgerichte opleidingen stijgt, is geen probleem maar wel dat leerlingen die door een tekort dat ze hebben opgebouwd in het basisonderwijs, niet verder geraken in het secundair onderwijs of dat er voor hen minder keuze is in het secundair onderwijs. Dat is voor mij wel een probleem.

De minister en ook wij hebben een oproep gedaan naar aanleiding van het debat over de eindtermen die voor de tweede en derde graad zijn vernietigd. Dat we opnieuw moeten kijken naar de essentie maar ook naar het basisonderwijs, onderschrijf ik volledig. Ik denk dat de doelstelling moet zijn om zo weinig mogelijk leerlingen in 1B te hebben. Leerlingen in 1B zijn leerlingen die ofwel op leeftijd overgaan naar het secundair onderwijs, ofwel leerlingen die geen getuigschrift basisonderwijs hebben, ofwel leerlingen die wel het getuigschrift hebben maar waarvan de klassenraad zegt dat 1A niet zal lukken.

Minister, welke ingrepen kunt u op korte termijn nog realiseren om het plaatsgebrek in 1B aan te pakken zodat leerlingen hun zesde jaar basisonderwijs niet voor een tweede of zelfs derde keer opnieuw moeten doen of er alsnog een getuigschrift basisonderwijs wordt uitgereikt terwijl die leerling de doelstellingen niet heeft bereikt?

Kan een school op dit moment een 1B-klas bijmaken bij plaatsgebrek op korte termijn of moet dit via de daarvoor opgestelde programmatie, meer bepaald de datum van 1 april die al voorbij is, waardoor er pas volgend schooljaar effectief plaatsen bijkomen in die scholen die vandaag nog geen 1B hebben?

Kunnen de middelen die werden vrijgemaakt voor extra plaatsen in de klas in de capaciteitsgebieden ook worden ingezet in andere regio's waar nu een tekort optreedt? Hoeveel van de voorziene extra plaatsen zijn al georganiseerd?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Leerlingen die hun getuigschrift basisonderwijs niet hebben behaald, krijgen een tweede kans via de zogenaamde B-stroom. Wanneer deze leerlingen een A-attest behalen in het eerste leerjaar B, dan kunnen ze de overstap maken naar 1A of hun schooltraject verderzetten in 2B.

Deze tweede kans kan echter alleen aangeboden worden wanneer er voldoende plaatsen zijn voor deze leerlingen. Begin juni werd er in de ruime regio Beveren, Kruikeke, Sint-Niklaas, Stekene en Temse aan de alarmbel getrokken omdat er voor 55 leerlingen voor het volgende schooljaar geen plaats is in 1B. Om de noodkreet kracht bij te zetten, trok SAAMO Oost-Vlaanderen naar de Kinderrechtencommissaris omdat onderwijs een basisrecht is.

Afgaand op verschillende berichten in de media is de situatie in de ruime regio rond Sint-Niklaas geen uniek gegeven. Overal in Vlaanderen worden leerlingen en scholen geconfronteerd met een plaatsgebrek in de 1B-stroom. Een plaatsgebrek dat al voorspeld werd in de capaciteitsmonitor voor het leerplichtonderwijs uit 2018. Deze capaciteitsmonitor voorzag voor het schooljaar 2024-2025 al een groot tekort aan plaatsen in Sint-Niklaas, maar ook in Antwerpen, Gent, Mechelen, Dilbeek en Brasschaat.

De B-stroom in de eerste graad van het secundair onderwijs wordt gekenmerkt door een lager aantal leerlingen per klas zodat deze leerlingen beter begeleid kunnen worden. Het bijkomend inrichten van een B-stroom vraagt dus meer capaciteit, zowel qua personeel als qua infrastructuur. Hier staan echter te weinig financiële middelen tegenover waardoor scholen deze B-stroom niet altijd kunnen inrichten. Toch klinken er vanuit het werkveld ook geluiden dat scholen hun verantwoordelijkheid moeten nemen door toch te kiezen voor het inrichten van een B-stroom.

Minister, een heleboel leerlingen en hun ouders zullen met een bang hart aan de vakantie beginnen omdat er volgend jaar onvoldoende plaatsen zijn voor leerlingen die in 1B willen starten. De noodoplossing om deze leerlingen het zesde jaar te laten overdoen in het lager onderwijs werkt zeer demotiverend voor de leerlingen. Welke stappen zult u op korte termijn zetten om dit capaciteitsprobleem weg te werken?

De opeenvolgende capaciteitsmonitoren geven aan dat het plaatsgebrek de komende jaren enkel maar zal toenemen. Welke oplossingen voorziet u op middellange termijn?

Scholen die een B-stroom willen inrichten, geven aan dat zij over onvoldoende middelen beschikken, zowel qua leerkrachten als qua ruimte om deze B-stroom te organiseren. De geplande capaciteitsuitbreiding zal pas binnen twee à drie jaar een feit zijn. Hoe wilt u deze scholen tegemoetkomen in de tussenperiode?

Vanuit het werkveld klinkt ook het geluid dat alle scholen hun verantwoordelijkheid moeten nemen door het organiseren van een B-stroom. Welke stappen zult u zetten om meer scholen te overtuigen om een B-stroom te organiseren?

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (cd&v): Voorzitter, vooraleer ik aan mijn vraag begin, zou ik toch een opmerking willen maken. Ik had dezelfde vraag om uitleg ingediend voor de commissievergadering van 16 juni. Die is toen onontvankelijk verklaard, met de mededeling dat het passender zou zijn om ze in te dienen als schriftelijke vraag. Dat heb ik dan ook gedaan. Twee dagen later verschijnt het artikel over de situatie in het Waasland. Toen heb ik mijn vraag opnieuw ingediend als vraag om uitleg en nu kan ze wel geagendeerd worden. Ik vind dat toch een wat vreemde manier van werken. Ik geef het gewoon mee maar vind het wel spijtig.

Minister, elke leerling een plaats aanbieden in de school van zijn of haar keuze is voor onze fractie erg belangrijk. Dit hebben we ook samen neergeschreven in het regeerakkoord: "Capaciteitstekorten vormen een uitdaging. We willen eenvoudigweg dat ouders hun kinderen in de school van hun keuze kunnen laten schoollopen" en "(...) in het secundair onderwijs versterken we de maximale schoolkeuzevrijheid voor de ouders", kunnen we hier onder andere lezen.

Minister, ik vind het, samen met de collega's, dan ook zeer jammer om te lezen in de pers dat secundaire scholen uit het Waasland aangeven dat de plaatsen die beschikbaar zijn in 1B niet zullen volstaan voor volgend schooljaar. Ook ik heb vanuit Limburgse scholen al gelijkaardige signalen opgevangen. Ik stelde u eind maart van dit jaar dan ook een schriftelijke vraag over de evolutie van het leerlingenaantal en het aantal plaatsen in 1B. Uit uw antwoord werd duidelijk dat het aantal scholen die een eerste leerjaar B aanbieden is gestegen naar 440 en dat het leerlingenaantal in de B-stroom niet meteen is toegenomen maar dat er relatief gezien zelfs gesproken kan worden van een lichte daling. Specifiek voor de provincie Limburg is het aantal scholen die 1B opnemen in hun programmatie stabiel gebleven over een periode van 10 jaar, met schommelingen rond 90 scholen, lees ik in uw antwoord. Het leerlingenaantal in het eerste leerjaar van de B-stroom in schooljaar 2020-2021 bedraagt volgens Dataloep 1355 voor Limburg. Ook daar zijn relatief bekeken over de schooljaren heen geen grote schommelingen op te merken.

En toch, minister, vang ik vanuit het onderwijsveld signalen op dat er volgend schooljaar tekorten kunnen zijn en dat scholen zelfs niet alle leerlingen die zich aanmelden een plaatsje kunnen aanbieden in het eerste leerjaar B. Die signalen komen vanuit Limburg maar ook, zoals we in de pers kunnen lezen, vanuit het Waasland. We weten dat schoolbesturen vrij zijn in de inrichting van de B-stroom en ook in de keuze van het aantal plaatsen die ze voorzien in 1B, afhankelijk van hun capaciteit in de hogere jaren.

Daarom stel ik u graag volgende vragen, minister.

Hebt u al soortgelijke signalen over plaatsgebrek in het eerste jaar van de B-stroom opgevangen?

De discrepantie tussen het aantal plaatsen in de A- en B-stroom blijkt groot te zijn terwijl de vraag naar plaatsen in de B-stroom toeneemt. Hoe kunnen we soortgelijke situaties in de toekomst voorkomen?

De voorzitter: Mevrouw Yalçin, ik vraag dadelijk na waarom uw eerste vraag om uitleg onontvankelijk was.

Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Yalçin, u keek in mijn richting en dat mag altijd, maar ik heb daar niets mee te maken. Al zou ik het wel goed vinden om daar inspraak te hebben. Ik wil ook op dat vlak ten dienste staan van het parlement. *(Gelach. Opmerkingen)*

Ik vind het natuurlijk erg belangrijk dat het onderwijsaanbod afgestemd is op de lokale noden. Voor het secundair onderwijs is de perimeter wel wat groter. Natuurlijk geldt ook de keuzevrijheid van ouders.

Het is inderdaad zo dat ik scholen niet kan verplichten om een specifiek aanbod te creëren. Het behoort inderdaad tot de vrijheid van onderwijs om zelf een aanbod aan te bieden dat aansluit op die lokale noden. Wat ik wel kan doen, is een aantrekkelijk, faciliterend kader verschaffen, en ik denk dat dat er is. Ik verklaar me nader. Ten eerste zijn de programmatieregels voor de B-stroom veel eenvoudiger dan voor andere programmaties. Normaal gezien moet je voor een programmatie toestemming hebben van de Vlaamse Regering en een hele besluitvormingsprocedure doorlopen in de administratie, maar dat is in dezen helemaal niet het geval. Scholen kunnen 1B vrij programmeren zonder langs de Vlaamse Regering te passeren. Ze moeten gewoon een melding doen zonder tijd te steken in een programmatiedossier en dergelijke. Ze kunnen dus heel snel schakelen.

Ze bepalen ook autonoom de capaciteit die ze willen voorzien, per leerjaar en per opleiding. Ze kunnen dus op elk moment hun capaciteit verhogen of verlagen.

Naast de vrijheid om daar zelf invulling aan te geven, hebben ze ook de autonomie om hun middelen vrij aan te wenden waar het nodig is of die zelfs te herschikken over scholen heen. Ze kunnen uren-leraar in een studierichting die minder leerlingen aantrok, het volgende schooljaar aanwenden in studierichtingen waar de instroom is toegenomen. Dat kan zelfs over de schoolgrenzen heen. Op die manier kunnen scholen flexibel en snel omgaan met eventuele fluctuaties in inschrijvingen. Wat in dezen heel belangrijk is, is lokaal overleg tussen scholen, in scholengemeenschappen en scholengroepen en over de netten heen.

In de communicatie in de pers, waarnaar werd verwezen, staat dat er in het Waasland nog meer dan 400 plaatsen vrij zijn in de A-stroom terwijl er een tekort van 47 plaatsen is in de B-stroom. Dat valt moeilijk met elkaar te rijmen. Ik heb er begrip voor dat die kinderen wellicht een andere aanpak vergen en andere noden hebben dan leerlingen in de A-stroom, maar vrijheid van onderwijs betekent toch ook enige verantwoordelijkheid opnemen om dat andere grondrecht, namelijk het recht op onderwijs voor alle kinderen, te garanderen.

Ik wil dan ook oproepen om die lokale dialoog opnieuw op gang te trekken. Ik hou me ook beschikbaar om daar desgewenst een rol in te spelen.

Scholen varen ook niet blind om hun onderwijs af te stemmen op de vraag, daarvoor hebben we net de capaciteitsmonitor. Die tracht te projecteren welke noden er in de toekomst zouden kunnen zijn, ook specifiek ten aanzien van bepaalde onderwijszones. De recentste capaciteitsmonitor maakt zelfs op gemeenteniveau een prognose van de leerlingenevolutie tot schooljaar 2031-2032, op niveau van zowel de A-

stroom als de B-stroom. Dat is dus wel een nuttig instrument, voorheen was dat niet zo specifiek. Er is ook een inschatting van de te verwachten capaciteitsdruk.

Via dat instrument voorzien we dus een handvat voor scholen. In het kader van hun vrijheid van inrichting kan men anticiperen op nog te verwachten stijgingen of dalingen, al weten ook zij natuurlijk niet waar ouders exact de vraag zullen stellen om hun kind in te schrijven, gelet op de vrije schoolkeuze, maar dan is er ten minste een indicatie. Daarvoor is een nauwe opvolging van de inschrijvingen en aanmeldingen in het Lokaal Overlegplatform (LOP) opnieuw richtinggevend, uiteraard in nauw overleg met de scholen binnen en buiten de scholengemeenschap.

Ik ben me er terdege van bewust dat sommige plaatsen zwaarder onder druk staan dan andere en dat de ruimte van scholen soms letterlijk en figuurlijk opraakt. Als ik het bijvoorbeeld heb over de onderwijszone Sint-Niklaas, was er in de bovengemeentelijke taskforce capaciteit eind 2020 al verhoogde aandacht voor de nood aan extra plaatsen in het eerste leerjaar B. Via vijf capaciteitsprojecten werden nog maar in maart van verleden jaar extra capaciteitsmiddelen toegekend, dat ging over een 5 miljoen euro, het is zelfs meer. Daardoor werden 659 bijkomende plaatsen gecreëerd in het secundair onderwijs in die onderwijszone, waarvan 260 bijkomende plaatsen in de A-stroom en 153 in de B-stroom van de eerste graad.

Momenteel is het selectietraject lopende voor nieuwe capaciteitsprojecten, dus op de capaciteitsmiddelen van 2022-2024. Daarvoor voorzien we 180 miljoen euro. We hadden al de keuze gemaakt om een voorafname te doen en prioriteit te geven aan het buitengewoon onderwijs en daarvoor dus al 25 miljoen euro te voorzien. We hebben daar ook nog eens 10 miljoen euro extra voor uitgetrokken. Er werd 130 miljoen euro verdeeld over 16 onderwijszones, de capaciteitsgebieden dus, voor extra plaatsen in het gewoon secundair onderwijs, waarvan 6,3 miljoen euro voor extra plaatsen in de onderwijszone Sint-Niklaas.

Aan elke bovengemeentelijke taskforce capaciteit is gevraagd om op het niveau van de onderwijszone een verdeling van de capaciteitsmiddelen na te streven. Met behulp van de capaciteitsmonitor kan elke bovengemeentelijke taskforce capaciteit in het lopende selectietraject van de projectvoorstellen zelf maximaal rekening houden met de capaciteitsnoden die er nu zijn of die men verwacht, dat in de verschillende onderwijsvormen, maar ook in de A-stroom of B-stroom van de eerste graad. Maar zoals gezegd: scholen moeten onderling goede afspraken maken, zodat de lokale noden opgevangen worden. Ook wat betreft de korte termijn hou ik me natuurlijk altijd ter beschikking om te kunnen ondersteunen of faciliteren, op welke manier dan ook. Uiteindelijk berust het initiatief tot inrichting van extra capaciteit wel altijd bij de scholen zelf.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u wel voor uw verduidelijkingen, en ook voor het feit dat vrij programmeren kan. Vrij programmeren wil echter natuurlijk nog altijd wel zeggen dat een school die dat nog niet heeft, vóór 1 april zijn vinger moet opsteken. Die zestien scholen waar die vierhonderd plaatsen zijn, die hebben inderdaad nog niet allemaal 1B. Als een van die scholen dat nu toch nog in september wil doen, dan gaat dat niet, want die had vóór 1 april haar vinger moeten opsteken. Dat is misschien wel nog iets waar we naar kunnen kijken.

Collega Coel heeft er in het verleden ook al naar verwezen: de capaciteitsmonitor is inderdaad een heel belangrijk instrument, maar als we die opeenvolgende capaciteitsmonitors bekijken, dan zien we dat er op bepaalde plekken nu plots een capaciteitsoverschot is, terwijl er in de vorige nog een capaciteitstekort was, en dat op sommige plaatsen het capaciteitstekort groter is. Ik stel vast dat er in de onderwijszone Sint-Niklaas toch een aanzienlijke sneeuwbal aan het rollen is, die nog niet direct stopt als we naar de jongste cijfers kijken. Daar moet accurater

worden gemonitord, en misschien ook vroeger in het jaar in de scholen van het basisonderwijs. Ik denk dat daar nog wel een opportuniteit ligt. Die leerlingen die nu in het zesde zitten, hebben natuurlijk al minstens vijf jaar in de lagere school gezeten. Men kan in die school al wel een inschatting maken van wat dat gaat geven. Het is immers niet zo dat men van een leerling plots in het zesde leerjaar zegt dat die voor 1B is. Meestal is dat wel een traject dat zich toch wat vroeger aankondigt. Ik denk dat de LOP's daarin een goede partner zijn, om de vinger aan de pols te houden en wat vroeger in te schatten wat er op ons afkomt, zodat 1 april in het kader van de programmatie wél kan worden gehaald.

Minister, stel dat een school nu in die programmatie instapt en extra 1B-plaatsen geeft, maar er nog geen zicht op heeft of ze in het tweede jaar voldoende plaats zal hebben om die in te richten. Dat is toch niet onbelangrijk. In onze regelgeving staat dat men zijn graad in dezelfde school moet kunnen afwerken. Zou het kunnen dat, als binnen een scholengemeenschap een school in het eerste jaar die nood wil opvangen, maar nog geen capaciteit heeft voor het tweede jaar, een andere school kan inspringen? Volgens mij kan dat op dit moment nog niet, maar dat lijkt me wel iets dat we voor de toekomst kunnen bekijken om toch zeker die leerlingen te kunnen laten starten in 1B.

Minister, er was uw oproep om de eindtermen van het basisonderwijs aan te pakken. Ik heb dit daarnet al gezegd in mijn inleiding, maar wil dat herhalen. Ik wil u, de Vlaamse Regering en iedereen hier aanwezig ertoe oproepen om, aangezien we die eindtermen van de tweede en derde graad toch moeten bekijken omdat ze zijn vernietigd, ook de eindtermen van het basisonderwijs echt mee te nemen, om ervoor te zorgen dat die basiskennis er daadwerkelijk is.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Collega's, bedankt voor de vragen. Minister, dank u wel. U zegt dat u scholen niet kunt verplichten om een B-stroom in te richten. Dat klopt natuurlijk. U hebt ook gezegd dat u wel een kader kunt creëren. Mijn vraag is dan: gaat u dat kader bijstellen om het interessanter te maken voor scholen om een B-stroom in te richten?

U hebt ook gezegd dat het LOP de aangewezen instantie is om het gesprek aan te gaan om dat te organiseren. U wees er ook op dat er in de A-stroom een capaciteitsoverschot is, en in de B-stroom een tekort. Hebt u indicaties dat dat nu aan het gebeuren is, dat de LOP's daarmee aan de slag zijn? Dit is immers toch wel nijpend en dringend.

Mijn volgende punt sluit voor een stuk aan bij wat de heer Daniëls net komt te zeggen. Ik weet dat u in het buitengewoon onderwijs dit jaar een extra teldag in oktober hebt georganiseerd. Als u volgend schooljaar een extra teldag in oktober voor de B-stroom zou willen organiseren, dan is het interessanter voor scholen om een B-stroom te organiseren. Wilt u die piste nader onderzoeken? Scholen die dat vandaag niet hebben of moeten uitbreiden, moeten die middelen immers in principe voorschieten. Die middelen volgen pas volgend jaar, na de teldag in februari. Dan pas zullen ze worden gefinancierd.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (cd&v): Dank u, minister, voor uw antwoord. Ik heb nog niet zo heel lang geleden een gesprek gehad met een directie van een middelbare school die de B-stroom aanbiedt in mijn regio. Die zitten werkelijk met de handen in het haar. Ze zijn de enige school in de buurt die de B-stroom aanbiedt, onder heel wat andere middelbare scholen. Andere middelbare scholen in de regio bouwen af of bieden de B-stroom niet meer aan. Ze willen heel graag die maatschappelijke verantwoordelijkheid – die

ze voor hen als school zien – effectief opnemen. Maar er zit natuurlijk een limiet op de draagkracht.

Ik volg u, minister, als u zegt dat lokaal overleg heel belangrijk is, en ook waar u zegt dat u daar zelf natuurlijk weinig in kunt doen bewegen, in de zin dat de programmatie bij de scholen ligt. Maar als scholen bij hun standpunt blijven om de B-stroom niet aan te bieden, of te minderen, en er binnen het lokaal overleg niet echt tot een antwoord gekomen kan worden, denkt u dan dat er binnen uw bevoegdheid extra maatregelen genomen kunnen worden, om het lokaal overleg op een of andere manier te stimuleren, zodat er een oplossing gevonden kan worden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de termijn van 1 april betreft: dat is een termijn van orde. Dat kan in dezen ook geen obstakel vormen. Mocht men zeggen dat dat een obstakel is, dan is er geen obstakel. Die boodschap kan ik zeker en vast geven. We tonen daar wel enige flexibiliteit. Ik zeg tegen mijn administratie ook: als we iets met zijn allen willen, en niemand is daar tegen, waarom zouden we dan niet flexibel zijn? In dezen heb ik begrepen dat die termijn ons geen parten kan spelen.

Ik vraag wel om de capaciteit die er nog is – in het Waasland gaat het toch om vierhonderd plaatsen in de A-stroom – te gebruiken om op korte termijn, al was het maar tijdelijk, te voorzien in een B-stroom. Dan kunnen we zien wat de toekomst brengt en mondelinge afspraken maken. Ik snap dat dat praktisch wel wat inspanningen vergt, maar er staat alleszins niets juridisch in de weg. Dan moeten we wel wat flexibiliteit aan de dag leggen. Die termijn van orde is eigenlijk ook bepaald om het sociaal overleg kansen te geven, en in functie van de onderwijsinspectie. In dezen kan dat geen obstakel zijn.

Ik hou me ter beschikking. Soms is het wel zo dat de ene naar de andere kijkt binnen een onderwijszone. Ik begrijp ook dat dit extra inspanningen met zich meebrengt, en dat het een apart publiek is. Als men wat terughoudend is, wil ik daar wel faciliteren.

Ik ben niet geneigd om te zeggen dat we de B-stroom extra gaan financieren. Daarbij zou je de boodschap geven dat men het voor de centen wel zou doen. Dat lijkt me een totaal verkeerd signaal, zeker naar degenen die altijd al een B-stroom hebben ingericht. We zouden dan proberen degenen die weigerachtig zijn over de streep te trekken met extra centen, voor zover dat van enige invloed zou kunnen zijn in die beslissing.

Opnieuw: ik hoop dat dat lokaal overleg toch nog voor een aantal doorbraken kan zorgen, en ik hou mij ter beschikking.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u, minister, dat u zich ter beschikking houdt. Als er dan obstakels zijn, denk ik dat dat helpt om die weg te werken. Ik begrijp uw redenering dat als er vierhonderd plaatsen in 1A overblijven, en als men er veertig of vijftig zoekt in 1B, dat er geschoven moet kunnen worden. Ik vind dat daar wel degelijk een redenering in zit. Voor die vierhonderd 1A-plaatsen zijn middelen, zijnde personeelsmiddelen, voorzien. Er zit effectief waarheid in wat u aanhaalt.

Ik denk dat er wel wat schrik is voor de jaren nadien, in dezelfde graad. Daar heb ik absoluut begrip voor. Want als je een inspanning doet als school, dan moet je ook de rest van het traject kunnen garanderen. Dat is niet altijd evident. Ik heb begrepen dat u openstaat om zaken die daar nog zouden zijn, te bekijken, en dat de programmatie voor scholen die geen 1B hebben, maar deze wel nog willen inrichten, een termijn van orde is. Dat is niet onbelangrijk om mee te geven.

Overleg en goed naar elkaar kijken, ook over de netten heen, is daar een goede zaak. Ik hoor toch ook dat, op sommige plaatsen – als ik het opentrek naar Vlaanderen – niet iedereen van de verschillende netten evenveel inspanningen wil doen. Ik denk dat het goed zou zijn dat u als minister, die toch een preferentiële relatie hebt met één net, dat u dat daar ook nog eens op de kaart zet.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, als ik uw antwoord hoor, hebt u het kader wat verduidelijkt en zegt u dat u zelf voor de rest weinig kunt doen. Ik zou toch een actievere houding van u appreciëren want het probleem is echt wel schrijnend. De mensen zitten echt met de handen in het haar, zoals mevrouw Yalçin ook zegt. Heb het maar aan de hand met uw kind dat het zijn zesde leerjaar opnieuw moet doen omdat er geen plaats is in het eerste jaar secundair onderwijs.

Ik heb de vraag gesteld over een extra teldag die niet meteen extra financiering betekent, maar wel snellere financiering. U hebt er niet op geantwoord, maar ik zou toch willen suggereren om eens te onderzoeken of het geen piste is die mogelijk soelaas kan brengen.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Het is natuurlijk een reëel probleem op onze schoolbanken. Ik denk dat we er allemaal van uit moeten gaan dat het leerrecht van elk kind moet worden gevestigd. Ik hoor heel graag zeggen dat u graag de vinger aan de pols houdt, maar ik denk toch dat ik in uw antwoord heb gehoord dat we moeten kijken – ik wil er alleszins toe oproepen – welke de drempels zijn voor scholen om de B-stroom in te richten. Wat houdt hen tegen om de capaciteit ten volle te gebruiken zodat de leerlingen in de B-stroom terecht kunnen? Een school met een goede A-stroom, maar evenzeer met een goede B-stroom, kan een heel mooi voorbeeld van inclusief onderwijs zijn dat heel sterk kan zijn.

Vanuit onze fractie willen wij onze grote waardering uitspreken voor scholen die effectief deze B-stroom aanbieden en hun maatschappelijke verantwoordelijkheid hierin nemen. Dank u wel.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçin aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over diversiteit in de leraarskamer – 3447 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (cd&v): Minister, in het najaar van 2021 verscheen het rapport 'Nulmeting naar de herkomst van leerkrachten in het Vlaamse onderwijs'. Dat was een goede zaak aangezien er voordien nog geen gegevens beschikbaar waren over de herkomst van onze leerkrachten. Uit het rapport blijkt dat in 2019 slechts 6,4 procent van de leerkrachten in het Vlaamse onderwijs van buitenlandse herkomst is. Dat is een stijging ten opzichte van 2016, maar ze is, zeker met het lerarentekort voor ogen, te beperkt. Meten is weten, dat hebben we al wel vaker gezegd hier in de Commissie voor Onderwijs. Nu we gestart zijn met het verzamelen van de gegevens over leerkrachten met migratieachtergrond, kunnen we gericht gaan kijken

waar we een tandje bij moeten steken om zo de samenleving weerspiegeld te zien in de leraarskamer.

In het regeerakkoord hebben we afgesproken dat het lerarenkorps een betere weerspiegeling van de maatschappij moet worden. Het lerarenkorps dient diverser te worden als geheel, zowel op het vlak van geslacht als van achtergrond.

Eind 2021 stelde ik u een schriftelijke vraag naar aanleiding van de eerdergenoemde nulmeting. In deze vraag peilde ik onder andere naar cijfers over het aantal potentiële leerkrachten met buitenlandse herkomst die starten aan de lerarenopleiding, en daarnaast vroeg ik ook de cijfergegevens op van het aantal potentiële leerkrachten met buitenlandse herkomst die effectief de lerarenopleiding succesvol beëindigen. In uw antwoord gaf u mee dat de Databank Hoger Onderwijs (DHO) geen informatie bevat over de herkomst van de studenten, wel hun nationaliteit, wat natuurlijk een ander beeld weergeeft. Ik denk dat dat een gemiste kans is aangezien deze cijfers een mooie aanvulling kunnen vormen op de cijfers uit de nulmeting. De lerarenopleiding is immers het toegangsticket tot het beroep van leerkracht.

In de huidige context van het lerarentekort lijkt het mij een goed idee om specifiek in te zetten op diversiteit in ons onderwijs om zo meer mensen warm te maken voor een job in het onderwijs. Aanvullend hebben onze scholen ook nood aan een goed diversiteitsbeleid.

Daarom heb ik volgende vragen voor u, minister. Welke verdere monitoring van deze gegevens zal worden opgezet? Op welke manier wordt er voortgebouwd op deze nulmeting? Worden deze gegevens op een structurele en duurzame manier bijgehouden? Zal er frequent, jaarlijks of om de zoveel jaar, een rapport met de laatste gegevens opgemaakt worden? Zal er ook in het hoger onderwijs, meer specifiek in de lerarenopleiding, ook de herkomst van de leraren in spe in kaart worden gebracht? Op welke manier zult u de scholen ondersteunen in het opzetten van een goed diversiteitsbeleid? Ten slotte, op welke manier zult u de lerarenopleidingen ondersteunen in het opzetten van een goed diversiteitsbeleid?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Eerst wat geschiedenis van de cijfers: in de nulmeting werd het aandeel leerkrachten van buitenlandse herkomst bekeken voor het laatste kwartaal van de jaren 2013, 2016 en 2019. De monitor met de resultaten verscheen in september van vorig jaar. Het is de bedoeling om deze monitoring verder te zetten met de toestand in het jaar 2022 als eerstvolgende focus. Ik denk dat, aangezien we over voldoende stabiele gegevens willen beschikken en opnieuw een koppeling zullen moeten maken met de databank van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ), het volgende rapport vermoedelijk pas in '24 beschikbaar zal zijn. Ook daarna is het de ambitie om driejaarlijks nieuwe data over de herkomst van leerkrachten in kaart te brengen. In het hoger onderwijs wordt buitenlandse herkomst ook gemonitord, maar daar is de operationalisering wel licht verschillend van die die wij gebruiken in de Vlaamse overheid.

Ten gronde is natuurlijk de ruimte om als minister in te grijpen op wie instroomt in het beroep, eerder beperkt. De scholen zorgen natuurlijk voor het aanwervingsbeleid en zijn daar autonoom in. Het huidige lerarentekort moedigt schoolbesturen natuurlijk wel in de praktijk al aan om met een meer open blik naar de arbeidsmarkt te kijken. Zeker in het kader van het lerarentekort is diversiteit niet mijn eerste doel an sich, maar ik wil gewoon extra leerkrachten kunnen bereiken, maar dan zijn natuurlijk per definitie je slaagkansen verhoudingsgewijs groter in de ondervertegenwoordigde groepen. Daar zit meer potentieel dat niet benut wordt.

Dan hebben we wel wat initiatieven die inspirerende praktijken inhouden voor het terrein. Maar ook bij onze beleidsinitiatieven besteden we daar toch ook in de

imagocampagne voor het lerarenberoep wel wat aandacht aan. Ik denk dat er ook in de lerarenopleidingen een opportuniteit zit, en daarom subsidieer ik al verschillende jaren het project 'Kleine Kinderen Grote Kansen'. Dat heeft net als doel om studenten, lerarenopleiders en leraren in het basisonderwijs beter uit te rusten om met armoede en diversiteit om te gaan.

Dankzij dit project is er ook een Vlaanderenbreed netwerk opgestart waarin niet alleen alle Vlaamse lerarenopleidingen kleuteronderwijs en lager onderwijs worden betrokken, maar ook de basisscholen en de pedagogische begeleidingsdiensten. Samen zetten ze in op grotere onderwijskansen voor alle kinderen. Ze doen dat door te werken met onderwijsprofessionals op het vlak van taalstimulering, diversiteit, executieve functies, kansarmoede enzovoort.

In het huidige werkjaar ligt de focus op sterk taalonderwijs en grote onderwijskansen, zoals ik ook gevraagd had. En nog maar net afgelopen week vond het tweede lerend netwerk plaats, waarbij ook een honderd deelnemers waren. Er is ook een website met heel wat materialen die scholen en leraren kunnen gebruiken.

Naast dat project subsidieer ik ook pilootprojecten ter versterking van de lerarenopleidingen. Vier van die pilootprojecten focussen ook op diversiteit: twee projecten richten zich op het versterken van de brede basiszorg en de verhoogde zorg, één project werkt rond andere culturen, en een ander project wil via onderzoekscholen ook werken aan gelijke kansen in een diverse samenleving.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt zelf ook gezegd dat er een enorm potentieel is om ondervertegenwoordigde groepen nog toe te leiden naar het beroep van leerkracht, en u hebt gewezen op het belang van een goede monitoring. Ik was dan ook zeer blij met die nulmeting van 2019, want men kan pas over de kansen, de ontwikkelingen en de vooruitgang van groepen spreken wanneer men weet hoe groot die zijn en welke evoluties zij doormaken. Meten is weten.

Het is ook heel belangrijk – u hebt er impliciet naar verwezen – dat migratieachtergrond of buitenlandse herkomst op een goede en correcte manier wordt gemeten of bijgehouden. In de literatuur worden momenteel verschillende definities gehanteerd, wat het niet evident maakt om die cijfers te interpreteren. De definitie die in de nulmeting wordt gebruikt, heeft volgens mij wel een hoge dekkingsgraad. Men mag dus niet enkel kijken naar de nationaliteit, want dan verliest men natuurlijk heel grote groepen van jongeren met een migratieachtergrond, maar men moet inzetten op het vergroten van die groep binnen het leerkrachtenambt.

Ik heb nog een kleine vraag. Hebben we ook gegevens van leerkrachten met een migratieachtergrond of buitenlandse herkomst die uitstromen? Dat zou de cirkel volledig maken. Wanneer we in 2024 de cijfers krijgen van de meting in 2022, kan daar misschien ook aan gewerkt worden, zodat we ook de uitstroom in de lerarenopleiding mee kunnen meten.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik ben het er 100 procent mee eens dat diversiteit op school heel waardevol is en dat we dit zeker moeten benutten. Zoals mevrouw Yalçin al aangaf, wordt onze maatschappij steeds diverser en het lijkt me dan ook een goede zaak dat dit wordt weerspiegeld op school, zoals ook op andere werkvloeren. Men leert daar beter mee omgaan en men krijgt ook het vermogen om met mensen samen te werken van allerlei pluimage. Ik denk dat dit echt een troef is.

Waar ben ik het niet mee eens? Ik vind dat de vraag het debat enorm verengt. Het verengt de diversiteit tot een migratieachtergrond, tot buitenlandse herkomst: ben je Belg of niet-Belg? Voor mij is diversiteit een huis met veel meer kamers. Ook leeftijd is belangrijk. We moeten jonge mensen aantrekken, maar we moeten er ook

voor zorgen dat ervaren mensen het onderwijs binnenkomen. Ook gender is belangrijk. We hebben echt veel meer mannen nodig, alsook mensen met een beperking, mensen met een verschillende religie, met een verschillende seksuele voorkeur, met een verschillende culturele of maatschappelijke achtergrond. Ik vind zelfs de zijinstromers een voorbeeld van diversiteit zijn. Zij brengen ervaring mee van op de werkvloer. Ik heb maandag nog met een aantal leerkrachten gesproken die bevestigden dat dit de schoolcultuur zeker ten goede komt en dus zeker niet nadelig is.

U zei net dat meten weten is, en daar ben ik het vaak wel mee eens, maar in dezen eigenlijk niet. Ik denk dat het weinig zinvol is. We gaan op iedereen een stempel drukken, en dat lijkt me echt minder relevant. Ik denk dat we vooral sterke profielen nodig hebben en dat we daarom ons onderwijs aantrekkelijker moeten maken voor die heel grote diverse doelgroep, en dat doen we eigenlijk decreet na decreet na decreet.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Gelet op het lerarentekort en onze ambitie van een kwalitatief onderwijs, is het natuurlijk onze taak om de sterkste profielen in ons onderwijs te kunnen brengen, ongeacht de achtergrond. Ik bekijk dat nogal functioneel, in die zin dat het dan ook wel zo is dat bij ondervertegenwoordigde groepen het potentieel groter is. Het is dus interessant om daar onze aandacht op te richten omdat we daar verhoudingsgewijs meer kans maken om meer profielen te kunnen aanwerven.

Wat de uitstroom betreft, voor zover die relevant is als motief, loopt er momenteel een studie van de KU Leuven waarbij wordt gepeild naar uitstroom en naar motieven. Ik weet niet of de culturele achtergrond daarbij in kaart wordt gebracht, dat kan ik zeker niet uit het hoofd zeggen. Maar ik weet ook niet of dat een relevante factor zou zijn als motief om uit te stromen, dat betwijfel ik.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (cd&v): Collega Grosemans, ik denk niet dat ik het debat vereng, absoluut niet. Ik heb al heel veel vragen gesteld over diversiteit in de brede zin, bijvoorbeeld over leerlingen met een beperking. Ik denk dan ook dat het mijn volste recht is om nu even te focussen op migratieachtergrond. Ik vond de woorden die u hanteerde – ‘mensen van allerlei pluimage’ – niet echt heel goed gekozen.

Ik volg u wel wanneer u zegt dat diversiteit een realiteit is in onze samenleving en dat de leraarskamer effectief een weerspiegeling moet zijn van de samenleving. En daar hebben we nog wat stappen te zetten, in de brede zin maar ook in de enge zin, wanneer het over migratieachtergrond gaat.

Ik volg u ook wanneer u zegt dat we dit moeten omarmen, dat het een troef is, en dat de samenleving hiervan de vruchten kan plukken, ook in het onderwijs.

Vanuit mijn eigen ervaring wil ik ook zeggen dat elke leerling effectief een rolmodel verdient waarin hij of zij zich kan herkennen. Voor sommige leerlingen betekent dat misschien een leerkracht die een migratieachtergrond heeft, zeker in die regio's waar we een enorme diversiteit zien in onze samenleving. Vandaar dat het zo belangrijk is dat het lerarenkorps heel divers is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van beginnende directeurs
– 3454 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): We hebben het in onze commissie al vaker gehad over de ondersteuning van de schooldirecteurs. Hun takenpakket is veelzijdig en uitdagend, maar mentaal ook sterk belastend. Juist door hun grote gedrevenheid en verantwoordelijkheidszin lopen ze een groter risico op bijvoorbeeld een burn-out.

Net als startende leerkrachten hebben ook startende directeurs nood aan begeleiding en intervisie. Ondertussen werden al wat stappen gezet, minister. Ik denk onder andere aan de beleidsondersteuning in het basisonderwijs en het meelooptraject voor kandidaat-directeurs, dat eind dit jaar weliswaar vroegtijdig zal worden stopgezet.

De vzw Vereniging Leidinggevend Vlaams Onderwijs (VLVO) startte een aantal jaar geleden het project DiCoM op met Erasmus+-middelen. Recent gepensioneerde directeurs stellen hun ervaring ter beschikking van startende collega's. Via een aantal begeleidingssessies delen ze hun knowhow en expertise en fungeren ze als klankbord voor startende directeurs. Het project wordt als heel waardevol geëvalueerd, zowel door de mentoren als de mentees, die zeer enthousiast zijn over de vorm van ondersteuning.

Vandaar heb ik een aantal vragen, minister.

Hoe zult u de resultaten en bevindingen uit het project rond de meelooptrajecten, dat eind dit jaar afloopt, borgen? Hoe zult u de geleerde lessen uit het project verder verspreiden?

Op welke manier zult u startende directeurs nog meer ondersteunen in hun functie? Hoe past het mentorschap voor directeurs hierin?

Hoe kijkt u naar het project DiCoM van de VLVO? Ziet u voor het project een plaats in het eigen beleid en bent u bereid om het mee te ondersteunen?

Hoe zult u scholen de nodige ruimte geven om te werken met een directieteam? Daarbij moet dan de link worden gelegd naar gedeeld leiderschap, waarbij niet alleen de directeur dé post is, maar waar eigenlijk het hele team en de andere functies de school maken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb deze week de Ronde van Vlaanderen afgewerkt. Er waren 6 haltes waarop ik alle directeurs van het basis- en secundair onderwijs heb uitgenodigd. Ik denk dat ik er zo'n 2500 heb gezien. Het was 6 keer zo'n beetje De Zevende Dag, maar dan met een groter publiek. Ik heb er altijd een woord en wederwoord van gemaakt; er was een dialoog. Ik heb ook gezegd dat men vragen mocht stellen, suggesties mocht doen en mij bloemetjes mocht gooien, met of zonder pot, en men heeft zich echt niet ingehouden.

Een van de vragen was dan ook de quid met de meelooptrajecten. Ik heb naar waarheid geantwoord dat ik keuzes heb moeten maken. In het kader van de cao-besprekingen vond ik het essentieel dat we werk zouden kunnen maken van een loonspanning. Als we echt willen zorgen voor enerzijds waardering van de job van

directeur, maar anderzijds en daarmee gepaard gaand, ook het aantrekkelijker maken om in te stromen – want het is wel een knelpuntberoep bij uitstek –, dan moeten we echt gaan voor een geloofwaardige loonspanning. We zijn geland op 31 procent, maar dan heb ik wel middelen moeten inbrengen die ik had voorzien voor de meelooptrajecten. Anders was ik maar geëindigd op ongeveer 25 procent, en wat mij betreft is dat alleszins geen afdoende loonspanning. Ik heb dus een keuze moeten maken. Ik heb ook besproken met de sociale partners of we niet beter resoluut voor die 31 procent gingen. Dat is de politieke keuze die ik heb gemaakt, omdat die volgens mij het grootste verschil maakt.

Daaraan gekoppeld, hebben we de ervaring die we hebben opgedaan uit de meelooptrajecten gebundeld in een inspiratiegids. De Karel de Grote Hogeschool heeft dat gedaan, net in aansluiting op dat project. Die gids is ook ter beschikking gesteld van het onderwijsveld. De gids biedt schoolbesturen heel wat inspiratie en ankerpunten voor de selectie, maar ook voor de aanvangsbegeleiding van directeurs. Ik kan dus zeggen dat de meelooptrajecten effectief hun vruchten hebben afgeworpen.

Ik moet ook erkennen dat het soms wel werd gebruikt voor wat engineering, namelijk om bestaande leerkrachten of andere leerkrachten in het meelooptraject extra te kunnen financieren. Dat werd ook wel erkend, er waren verschillende directeurs die dat beaamden in de zaal, in momenten van openheid en eerlijkheid.

Dat is een keuze die we gemaakt hebben, en uiteindelijk hebben we de praktische ervaring van de meelooptrajecten kunnen bundelen in een inspiratiegids die we kunnen aanbieden aan alle scholen.

Ik ben op de hoogte van het project DiCoM. Ik ontving zowel vorig jaar als dit jaar een subsidieaanvraag vanuit de VLVO voor dit project. Ik denk dat zulke initiatieven waardevol zijn, maar het is natuurlijk niet de enige organisatie die voor financiële ondersteuning komt aankloppen bij de overheid.

Vanuit onze begroting investeren we in de schoolleiders en hun professionalisering; dat heb ik ook al aangegeven in enkele schriftelijke antwoorden. Deze regeerperiode nemen we toch ook stapsgewijs een reeks maatregelen die zich specifiek richten op de schoolleider. Ik had het al over het pecuniaire verhaal, namelijk de loonspanning van 31 procent. Dat gebeurt voor alle duidelijkheid in twee fasen. We hebben nu de eerste fase doorgevoerd. Begin volgend jaar wordt de tweede fase doorgevoerd, en dan moet iedereen aan een minimale loonspanning van 31 procent zitten. Voor alle duidelijkheid: sommigen zitten daarboven, en dat is maar goed ook.

Dat is één gegeven. Daarnaast zijn we ook bezig met de ontwikkeling van een profiel voor schoolleiderschap en met professionaliseringstrajecten voor schoolleiders, net met het oog op het versterken van leiderschap voor herstel en veerkracht in het onderwijs, ook op het vlak van personeelsbeleid. Dat wil ik ook nog eens beklemtonen. In een open dialoog, of soms in een debat met de zaal als het ging over de maatregelen die we hebben genomen in het kader van een vaste benoeming, zei men dat men opzag tegen de evaluatie die men al na één jaar moest maken van startende personeelsleden. Ik heb hun wel diets gemaakt dat dat goed personeelsbeleid is. Het zou eigenlijk een evidentie moeten zijn. Het is gewoon feedback geven, want tot op heden is het altijd zo geweest dat men zich vaak verstopte en uiteindelijk de boodschap gaf dat het voor iemand stopte zonder eigenlijke feedback of verantwoording. Nu zeggen we al dat leerkrachten, zoals het hoort te zijn in een goed personeelsbeleid, al na één jaar feedback krijgen. Op dat moment moet men nog niet beslissen over een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD), of dat men instroomt in een vaste benoeming. Men kan het uitstellen, zelfs tot en met tweeënhalf jaar. Het vergt natuurlijk wel wat inspanning.

Ik stel vast dat de retentiegraad van scholen niet afhankelijk is van het feit of ze in een stad liggen, of van andere omgevingsfactoren of van hun leerlingenpopulatie,

maar dat de determinerende factor personeelsbeleid is. Als je je leerkrachten wilt werven en vooral wilt houden, moet je er echt op inzetten, en het loont. Het gaat niet zonder inspanningen; het vergt inspanningen. Voor sommigen is het een novum – dat moeten we erkennen – om er tijd voor vrij te maken. Maar het loont op het vlak van het retentiebeleid. Ik ben volledig aan het afwijken.

Dat zijn dus de initiatieven die we nemen. Vandaag geeft de regelgeving al heel wat ruimte om te werken met een directieteam waarbij het school- of centrumbestuur en de instelling de nodige autonomie hebben om binnen de diverse ambten een leidinggevend team samen te stellen. Ik moet wel erkennen dat het creativiteit vergt en dat je het ook moet weten. Het is niet eenvoudig. Ik bekijk of we wat meer tools kunnen aanreiken voor wat mogelijk is, want er is veel mogelijk, maar het is niet zo voor de hand liggend. Ook dat blijkt uit debatten die we voeren met directeurs. Ze zeggen dat ze graag dit of dat zouden willen doen, maar eigenlijk kan het. Soms moet je een andere weg volgen. Een bestuur kan bijvoorbeeld via de functiebeschrijving specifieke opdrachten en taken toewijzen aan elk personeelslid. In het basisonderwijs kan een directeur zo'n team vormen met de beleidsondersteuners – een nieuwe opportuniteit die is ingevoerd voor het basisonderwijs – en zorgcoördinatoren, iets wat we trouwens in de praktijk al vaststellen.

Ik denk dus niet dat er nood is aan het creëren van extra regelgeving. Ik ben het er wel mee eens dat we soms beter moeten duiden wat vandaag mogelijk is en via welke wegen. Soms zijn het, toegegeven, alternatieve wegen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Misschien nog wat duiding omtrent het DiCoM-project. Dat zijn recent gepensioneerde directeurs die mentoren zijn en maandelijks overleg hebben met de mentees. Ze zijn ook doorlopend beschikbaar voor ondersteuning en zo. Dat is een jaar gratis. Het kost 800 à 1000 euro per directeur die wordt begeleid om dit op poten te zetten. Wat zijn dan de kosten? Dat zijn de vrijwilligersvergoedingen voor die directeurs en de kilometervergoedingen.

Ondertussen is duidelijk – want dit was een Europees project – dat Ierland dit volledig overneemt. Ik denk dat we daar misschien ook wel nog eens naar moeten vragen als we daar op bezoek zijn: hoe gaan ze daarmee om, waarom precies? *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Ja, Ierland neemt dat volledig over. Vooral met het oog op het borgen van de kennis die er is bij al die directeurs, lijkt het me dat we het kind niet zomaar met het badwater mogen weggooien. Vandaar mijn vraag om toch nog even te bekijken hoe we die goede praktijk misschien kunnen meenemen, want dit gaat niet alleen over dat DiCoM-project.

Minister, ik volg u wat de directieteams betreft. Ik heb in het verleden ook al gevraagd om daar aandacht voor te hebben, omdat ik heel sterk geloof in dat gedeeld leiderschap en ik ook wel hoor van zeer creatieve schoolbesturen en directeurs die aan de slag gaan met de mogelijkheden die ze hebben, maar die dan toch plots botsen op zaken die onverwachts komen. Dan wil ik verwijzen naar de loonspanning. Het is immers toch wel schrijnend als bijvoorbeeld in een directieteam een directeur en een adjunct-directeur dat onderling mooi verdelen en zeer creatief zijn, en de directeur met het nieuwe verhaal qua loonspanning dan wel extra loon krijgt en de adjunct niet. Dat is maar een klein, maar toch zeer belangrijk voorbeeld van hoe dat soms contraproductief werkt. Trouwens, een directeur die ik tamelijk goed ken, zei me dat het fijn is dat hij 30 euro meer krijgt, maar dat hij nu overal wordt aangesproken om te trakteren omdat hij nu meer verdient. Daarmee wil ik maar zeggen dat het soms meer moet zijn dan enkel loon. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Ik denk dat het belangrijk is dat men gaat netwerken om als ambassadeur net dat positieve van het onderwijs te verkopen. Mijn pleidooi is in elk geval niet om meer regels op te leggen, maar net om de regels te beperken, om dat telefoonboek van de rechtspositieregeling wat te versoberen, om meer autonomie te geven aan schoolbesturen om hun eigen directieteam te kunnen vastleggen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, aansluitend, ik had begrepen dat u een tijd geleden een werkgroep hebt aangesteld om het competentieprofiel van directeurs vorm te geven. Wat is de stand van zaken wat dat betreft?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik kan eerlijk gezegd niet uit het blote hoofd zeggen hoe het staat met het uittekenen van dat profiel en de timing ter zake. Ik zie heel veel van die sociale partners op regelmatige basis, maar dikwijls zijn dat andere gespreksonderwerpen. Ik moet dat nagaan, maar dat staat alleszins op de radar.

Wat die loonspanning betreft, ongetwijfeld gaat het over een directeur in het basisonderwijs. Neen? Voor het basisonderwijs is, door de inspanningen die in de vorige regeerperiode zijn gedaan, de loonspanning in de praktijk immers al veel groter. Toen heeft men de hervorming doorgevoerd met de verschuiving bij A en D. Dat heeft een grotere impact gehad. De operatie in dezen heeft vooral een impact op bijvoorbeeld de directeurs in het secundair onderwijs, maar zeker ook op die van het deeltijds kunstonderwijs. Sommigen kunnen 400 euro netto erbij krijgen. Dat lijkt me zeker een belangrijk signaal van waardering te zijn, zij het dat in vele zalen inderdaad zeker de directeurs van het basisonderwijs door iedereen werden aangesproken en gefeliciteerd met hun opslag, ook al was die soms gering.

Maar goed, we maken reclame voor onze winkel met die positieve maatregelen. Men kan ons dat niet verwijten. Dat is ook mijn pleidooi overal: laten we verdorie allemaal samen reclame maken voor onze winkel, want wij voeren een concurrentieslag met andere sectoren. Of we dat nu graag hebben of niet, het is zo. We vissen allemaal in één vijver en moeten proberen elkaar vissen afhandig te maken. Dat kunnen we enkel doen door positief te highlighten welke stappen vooruit we hebben gezet.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, dank u wel. Ik denk dat het duidelijk is dat de ondersteuning van onze directeurs op allerlei vlakken hoog op de agenda staat. U weet dat er een aantal organisaties zijn die directeuren van alle netten samenbrengen, die de krachten als het ware bundelen en ook hun grieven op tafel leggen. Ik denk dat we daar ook de nodige aandacht voor moeten blijven hebben, al was het maar omdat die specifieke doelgroep heel vaak van onderuit de vinger op de wonde kan leggen en van onderuit mooie trajecten kan laten groeien. Ik ben zeer benieuwd naar de redenering van Ierland om te kiezen voor dit traject, maar volg u als u zegt dat we onze directeurs, zeker bij het begin van de vakantie, want voor hen is het nog even doorwerken, toch een hart onder de riem mogen steken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over luchtreiniging in scholen – 3465 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het project 'luchtreiniging in de klas' – 3495 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, vorige week, op 21 juni, vond een eerste partnerbijeenkomst plaats van het project 'luchtreiniging in de klas', een samenwerking tussen de KU Leuven, de VUB, Eindhoven University of Technology en ingenieursbureau Th!nk E. De eerste, zeer voorlopige, resultaten van metingen in klaslokalen in Bilzen en Aarschot werden er gepresenteerd. Die bleken alvast veelbelovend. Hoe kleiner de partikels, hoe gevaarlijker, omdat die dieper doordringen in de luchtwegen. En net voor die allerkleinste partikels bleken de resultaten het best.

Luchtreiniging, in combinatie met ventilatie, is een krachtig wapen in de strijd tegen COVID-19 en andere infectieziekten die zich via de lucht verspreiden. Het verhoogt ook het welbevinden, de gezondheid en de leerprestaties. Ook los van deze of andere pandemieën staat het belang van gezonde lucht in klaslokalen buiten kijf.

De installatie van grote mechanische ventilatiesystemen is op dit moment voor vele oudere scholen technisch en financieel niet haalbaar. Vandaar ook dat budgetten die hiervoor werden vrijgemaakt, niet volledig worden benut. Een goede, haalbare, meer pragmatische en betaalbare oplossing, zo blijkt uit dit project, is de installatie van luchtreinigers.

Ik heb daarom de volgende vragen aan u, minister.

Nam u al kennis van de eerste resultaten van het project? Hoe evalueert u die resultaten?

Ook de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) bevestigt in een onderzoek op vraag van het parlement dat luchtreiniging een belangrijke aanvulling kan zijn op ventilatie. Er werden een aantal proefprojecten opgestart. Zijn hier al voorlopige resultaten van?

Zult u middelen vrijmaken voor luchtreinigers in scholen? Zullen er stappen genomen worden om tegen de start van het nieuwe schooljaar meer scholen uit te rusten met luchtreinigers?

Er is een grote vraag bij scholen naar kennis, expertisedeling en ondersteuning op het vlak van ventilatie en luchtreiniging. Wilt u daaraan tegemoetkomen? Zo ja, hoe?

Kunnen budgetten voorbehouden voor ventilatie flexibel ingezet worden en ook voor luchtreiniging worden aangewend?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, ik heb een gelijkaardige vraag. Op dinsdag 21 juni was ik ook aanwezig op de partnerbijeenkomst rond het project 'luchtreiniging in de klas'. Dit internationaal project onder leiding van de professor Blocken

en professor Van Ranst focust inderdaad op de luchtkwaliteit in klassen via het inzetten van luchtreinigers.

In 1000 klaslokalen – 500 in België en 500 in Nederland – werden ondertussen luchtreinigers geïnstalleerd en de eerste meetresultaten van de aerosolenconcentraties in 25 scholen in Bilzen en Aarschot werden op de bijeenkomst voorgesteld. Het verschil tussen klassen met luchtreinigers en klassen zonder luchtreinigers is groot. Vooral voor de kleinste deeltjes die in de lucht zweven, zoals de kleinste speekseldruppels die we uitademen en waaraan virussen zich kunnen hechten, stellen de onderzoekers reducties van 90 procent en meer vast. Op basis van die aerosolenmetingen concluderen de onderzoekers nu dat het infectierisico maar liefst 12 keer lager ligt met luchtreiniging. Aanvankelijk zou het project tot eind dit schooljaar lopen; nu is het de bedoeling het project te verlengen tot eind 2022 of zelfs langer.

De luchtkwaliteit in onze scholen was een hot item tijdens de coronacrisis maar zou dat eigenlijk altijd moeten zijn, gezien het grote belang van een goede luchtkwaliteit in elke klas. Scholen kregen weliswaar richtlijnen over voldoende verluchting en het meten van de CO₂-waarden in hun klassen, maar tot nu toe werd het gebruik van een luchtreiniger nog nergens meegegeven als mogelijkheid, laat staan dat er middelen voor voorzien zouden worden.

Er is ook het onderzoek van VITO, de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, naar aanleiding van de resolutie in het parlement, waarbij nagegaan wordt hoe ventilatie- en luchtzuiveringssystemen efficiënt ingezet kunnen worden in onder andere de onderwijscontext. De resultaten van dit onderzoek kunnen ook relevant zijn om de verschillende mogelijkheden in kaart te brengen en zo een weloverwogen beslissing te nemen die een goede en duurzame luchtkwaliteit garandeert.

In de komende maanden is er niet onmiddellijk nood aan, maar voor de komende winter moeten we klaar staan om goede oplossingen in het kader van luchtreiniging aan te reiken aan onze scholen.

Ik heb een aantal vragen voor u, minister.

In welke mate zult u de expertise uit het project 'luchtreiniging in de klas' implementeren in uw verdere beleid inzake luchtkwaliteit in onze scholen?

Is er overleg tussen het project van professor Blocken en professor Van Ranst en het onderzoek dat lopende is bij VITO rond ventilatie en luchtzuivering? Zijn daar complementaire bevindingen uit te halen die kunnen leiden tot gezonde en veilige lucht op school?

Ziet u mogelijkheden om scholen financieel te ondersteunen in de aankoop van mobiele luchtreinigers?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil er natuurlijk zo maximaal mogelijk voor zorgen dat we niet alleen negatieve maar ook positieve gevolgen overhouden uit die coronacrisis. Ik denk daarbij aan Digisprong en de zomerscholen die we structureel verankerd hebben, maar evengoed wat de luchtkwaliteit betreft. Ik denk dat we op dat vlak al wat verdienstelijke stappen hebben gezet. We hebben gezorgd voor 11 miljoen euro voor CO₂-meters in onze scholen. Maar we gaan ook actief aan de slag met onderzoek, er is ook een werkgroep ventilatie met de koepels en experts.

Daarom lopen er inderdaad verschillende onderzoeken, waaronder het onderzoek van VITO – dat is wel onder bevoegdheid van collega Brouns –, waarbij men de luchtkwaliteit in scholen maar ook in kinderdagverblijven en in woonzorgcentra bestudeert. Het project 'luchtreiniging in de klas' van professor Blocken is mij uiteraard

ook bekend. Daar zijn ook al eerdere contacten geweest. Ik begrijp wel dat dat wat vertraging heeft opgelopen omdat gespecialiseerde meetapparatuur lang heeft vastgezeten waardoor de eerste metingen pas vorige week gestart zijn. We hebben dus maar metingen en resultaten op basis van één week. Men heeft blijkbaar ook de situatie vergeleken met een klaslokaal zonder luchtreiniging. Maar het is mij niet duidelijk in welke mate het besmettingsrisico zakt in een klaslokaal zonder luchtreiniging, maar waar wel ingezet wordt op maximale ventilatie. Dat is nu net gelukkig ook een van de elementen die worden meegenomen in het onderzoek van VITO.

Opnieuw, er is een grote vraag, en zeker bij de kleinere scholen, naar kennis- en expertisedeling. Maar ook op dat vlak hebben we wel wat initiatieven genomen. We hebben, ten eerste, in overleg met de onderwijsverstrekkers en ventilatie-experten een ventilatiekader opgemaakt waarmee we scholen heel concrete en praktische handvatten aanreiken. Die staan ook ter beschikking op onze website 'ventileren in onderwijs'. Scholen kunnen via die webpagina ook altijd onze webinars over ventileren en verluchten bekijken. We hebben ook een ventilatiekader 2.0 opgemaakt en daarin ook budgetten voorzien voor de onderwijsverstrekkers voor het voeren van een aanklappend beleid bij hun scholen. En op basis van regelmatige bevraging door mijn administratie kregen scholen ook hulp bij de aankoop van de CO₂-meters, waarvoor, zoals gezegd, middelen waren voorzien, maar ook voor het maken van de risicoanalyse luchtkwaliteit en het kiezen van de beste preventiemaatregelen.

Er zijn al wel wat initiatieven genomen inzake luchtkwaliteit, maar we bekijken nu op grond van de bevindingen van het onderzoek van VITO welke initiatieven we verder zouden kunnen uitrollen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Er komen dus geen extra middelen voor die luchtreiniging, althans zeker niet op korte termijn. Ik vind dat een heel spijtige zaak. Ik denk toch dat we het najaar moeten voorbereiden, minister. U hebt soms de neiging om een beetje lacherig te doen over die covidepidemie en over de verspreiding in scholen en dergelijke. Ik denk toch dat het een ernstige zaak geweest is in het verleden met heel grote effecten op het hele onderwijs, op leerachterstand en dergelijke. Ik denk dat we er alles aan moeten doen om het najaar voor te bereiden, en dan denken we aan een mogelijke terugkeer van die covidepidemie. We zien nu al de cijfers stijgen.

Maar los daarvan, zelfs zonder covid, denk ik dat u gelijk hebt wanneer u zegt dat als we overal maximaal en optimaal zouden kunnen ventileren, dat voor covid misschien al een oplossing zou kunnen zijn. Die luchtreinigers doen ook veel meer dan dat; ze zorgen echt voor een optimale binnenluchtkwaliteit en zorgen er ook voor dat andere stoffen uit de lucht worden gehaald en dus de kwaliteit van de lucht in de klassen enorm verhoogt. Ik denk dat dat voor heel veel zaken goed is.

Ik denk niet dat u voor een echt investeringsplan nog moet wachten op allerlei onderzoeken en resultaten. Die zijn er eigenlijk al grotendeels. Wij kunnen de keuze maken om die uitrol te starten in september. U maakt 400 miljoen euro vrij voor Digisprong, maar ik denk dat we met nog niet de helft van dat bedrag – en het zal een pak minder zijn als je gericht zou gaan investeren – heel wat klassen een stuk gezonder kunnen maken met die luchtreinigers. Ik vind toch dat daar wel een versnelling hoger kan worden geschakeld.

En dan wat de laatste vraag betreft: u hebt die budgetten voor die ventilatie, maar die worden inderdaad niet opgebruikt. Ik heb me laten vertellen dat het niet mogelijk is om zomaar die budgetten voor ventilatie aan te wenden voor luchtreinigers. Die ventilatiebudgetten maken onderdeel uit van het patrimonium, dus mogen ze niet verplaatsbaar zijn als ze gesubsidieerd moeten worden via die infrastructuurbudgetten. Maar ik denk dat daar een mouw aan gepast kan worden, als

u dat wilt. Ik denk dat dat misschien een aanpassing in wat regelgeving of wat besluiten met zich mee zou brengen. Bent u bereid om te kijken of die budgetten toch ook niet voor luchtreiniging kunnen worden ingezet?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, daarnet hadden we het over directeurs en over de taken die ze allemaal hebben. Als we verwachten dat ze experts zijn in, bijvoorbeeld, personeelsbeleid, maar daarnaast ook nog in ventilatie, dat ze weten hoe ze hun eigen infrastructuur zo goed mogelijk moeten ventileren, dan verwachten we echt heel veel.

Vandaar dat ik die oproep doe om scholen en schoolbesturen maximaal te ondersteunen in hun zoektocht naar hoe ze de lucht in hun scholen en klassen zo goed mogelijk maken. We moet daar alles aan doen. Er zijn inderdaad een aantal experts – om VITO en een aantal professoren niet te noemen – maar het is ook belangrijk dat we nadenken over hoe we al de kennis die voorhanden is, ook brengen tot op de klasvloer, tot bij die directeurs en schoolbesturen.

Vandaar de vraag naar hoe u dat ziet. Hoe kunnen we dat doen? Ik denk dat een belangrijk iemand gezegd heeft dat het peanuts zijn die geïnvesteerd zouden moeten worden om de luchtkwaliteit zo goed mogelijk te houden. Ik denk dat we echt goed moeten nadenken over hoe we die scholen dan kunnen ondersteunen, ook op financieel vlak.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik wilde me kort aansluiten bij de oproep van mevrouw Meuleman, ook omdat mijn collega Caroline Gennez de voorbije maanden ongelooflijk gehamerd heeft op alles wat te maken heeft met een goede luchtkwaliteit op school. Corona heeft ons sowieso minstens één ding geleerd, en dat is dat luchtkwaliteit in het onderwijs cruciaal is.

De cijfers gaan opnieuw een vreemde kant uit. Ik heb u nogal lacherig zien tweeën, minister, dat scholen sowieso zullen sluiten tussen 1 juli en 1 september. Dat is natuurlijk ook zo, maar laat ons vooral niet te lacherig doen over corona. Experts voorspellen opnieuw een zwaar najaar. Ik hoop in ieder geval dat dat geen impact zal hebben op onze scholen.

Ik denk dat het sowieso de moeite is om te blijven investeren in luchtkwaliteit in onze scholen, omdat het niet alleen helpt in de strijd tegen corona, maar omdat uit alle onderzoek blijkt dat het ook goed is voor de algemene gezondheid, voor het concentratievermogen. Daarom sluit ik me aan bij de oproepen van de collega's hier om toch echt na te denken over een structureel investeringsprogramma, en over hoe de kennis die er is, toch veel beter op de klasvloer kan geraken, want dat is toch nog altijd een pijnpunt.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik sluit me ook aan. U spreekt al verschillende keren, minister, over dat onderzoek van VITO, maar ik heb de indruk dat dat niet vooruitgaat. Wanneer mogen we dat verwachten? Of is dat afgerond en ligt dat klaar? Kunnen we dat gaan implementeren? Waarom wenst u geen uitgebreide proefopstelling te doen, eventueel in samenwerking met professor Blocken en met VITO, in het najaar, dat we toch kunnen gebruiken?

Met en is weten, hebt u al zo vaak gezegd. Ik vind wat professor Blocken aan het doen is, zeer belangrijk. U kunt deze zomer niet gebruiken, want de klassen zijn leeg. Indien corona in het najaar weer de kop op zou steken met alle gevolgen van

dien – wat ik niet hoop, uiteraard –, dan denk ik toch dat we daar gebruik van moeten maken. Ik vind dat hij al goede stappen heeft gezet. Dat wordt toch door verschillende partijen onderkend. Ik vraag me af waarom daar niet verder werk van wordt gemaakt.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ook onze fractie heeft appreciatie voor het werk van professor Blocken en zijn collega's. Ik denk dat het onderzoek dat hij doet, zinvol is. De laatste keer dat ik hem daarover gesproken heb – enige tijd geleden – gaf hij zelf aan dat een van de problemen om tot resultaten te komen, was dat er in het voorjaar te weinig viruscirculatie was. Dat is gelukkig en jammer tegelijk. Ik denk niet dat we allemaal zitten te wachten op genoeg viruscirculatie om zeer efficiënte proeven te doen.

Anderzijds geloven we ook dat we maximaal moeten inzetten op die ventilatie. Luchtzuivering kan een nuttige aanvulling zijn, als het onderzoek dat uitwijst dat dat een toegevoegde waarde kan zijn. Maar ik begrijp dat er nog wat onderzoek te doen is, en dat we dus evidencebased te werk moeten gaan, zoals deze voormiddag ook al werd aangehaald. Dat onderzoek loopt. Dat moet zeker verdergaan.

De synergie tussen VITO en het onderzoek van Blocken lijkt me op zich ook zinvol, maar ik heb begrepen dat de professoren zelf nogal op de autonomie van hun onderzoek stonden, en dat we daar uiteraard respect voor moeten hebben. Maar als beide onderzoeken tot bepaalde inzichten komen, dan moeten we daar als beleidsmakers naar durven kijken. Onze fractie staat daar alleszins voor open, maar ik stel voor dat we, na de zeer voorlopige resultaten, die wel positief zijn, de verdere resultaten afwachten om daar verder initiatieven in te nemen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Heel kort nog: net als collega Warnez zag ik daarnet ook nog een interessante onderwijsspeler op de trein. Het was een voorzitter van een schoolbestuur. We hadden het onder andere over ventilatie. Hij begon er zelf over. Hij maakte zich vooral zorgen voor het najaar. Hij kent wel de ventilatiedraaiboeken vanuit de overheid, maar de enige manier waarop zijn school kan ventileren, zei hij, is om de ramen en deuren open te zetten. Als het dan wat kouder werd en er genoeg geventileerd is, deden ze die opnieuw dicht.

In de winter is dat allicht een probleem, zeker als de energieprijzen blijven stijgen. Ik heb daar geen pasklare oplossing voor, en u allicht ook niet, minister. Maar ik zou u willen vragen om die vragen au sérieux te nemen. Ten tweede wil ik vragen of die ventilatiewerkgroep al tot nieuwe inzichten is gekomen en, als dat niet zo is, wanneer we die kunnen verwachten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Hier werd gezegd 'geen extra middelen', maar ik heb me daar niet over uitgesproken. Als we middelen ter beschikking zouden stellen, zal dat sowieso zijn op basis van wetenschappelijke data. Ik hoor hier sommigen tussenkomen die zeggen dat we dat niet meer moeten onderzoeken.

Ik denk dat net blijkt uit de data die ik al heb zien passeren, dat onderzoek wel degelijk moet geschieden. VITO is daar ook goed mee bezig. Wat u zegt over die proefopstelling, is net wat VITO aan het doen is. Maar dat is natuurlijk onder de bevoegdheid van mijn collega Brouns. Via die weg zal dat rapport waarschijnlijk worden opgeleverd. Ik denk niet dat dat nog erg lang zal duren. Ik denk dat men daar absoluut heeft doorgewerkt, en dat dat wel wat onderzoeksresultaten zal opleveren, op alle aspecten. Wat werkt tegen welke prijs?

Er wordt hier gezegd dat het maar peanuts kost, maar het zullen dan toch dure nootjes zijn, denk ik. De bedragen variëren ongelooflijk. Er wordt gegoocheld met bedragen. Er wordt ook voorgehouden dat dit slechts eenmalige kosten betreft. Dat is niet zo. Er is onderhoud mee gepaard. Er is ook een impact op de werking in de klas, op het vlak van geluidsproductie, bijvoorbeeld.

We moeten goed weten wat werkt. Ik heb de verslaggeving gelezen over een project in Staphorst, dat met veel bombarie werd aangekondigd, om vervolgens vast te stellen dat het aantal besmettingen daar niet bepaald was afgenomen. We moeten dus echt zien wat werkt en wat niet, en tegen welke kosten. Dan kun je zien hoe je de scholen zult adviseren. Ik wil niet de boodschap geven dat men maar op moet doen, zie maar.

Ik heb heel veel lucratieve aanbiedingen gekregen, hoor. Hun apparaten zouden allemaal fantastisch werken, en kosten maar zoveel ... Ik wil echt weten – op grond van wetenschappelijke validering – wat werkt. Ik denk niet dat er al veel luchtreinigers zijn geïnstalleerd, ik denk geen duizend.

Maar het is wel zo, mevrouw Vandromme, dat we op onze webpagina een aparte titel hebben rond luchtkwaliteitszuivering, een apart lemma, met wat tips en tricks. De mogelijkheid staat wel degelijk open. De VITO-studie is niet mijn bevoegdheid; dat zit bij collega Brouns. Ik kan maar zeggen, op grond van de informatie waarover ik beschik, dat het niet al te lang meer zal duren vooraleer dat rapport zal worden opgeleverd.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb nog altijd geen antwoord gekregen op mijn vraag of er gekeken kan worden of die ventilatiebudgetten die dan overblijven, omdat die niet worden aangewend, eventueel besteed kunnen worden aan luchtreiniging, minister. Ik neem aan dat het antwoord dan 'nee' is.

Dat van die peanuts hebben wij niet gezegd; dat was een uitspraak van Pedro Facon. Dat is toch niet de minste, als het gaat om alles wat met covid te maken heeft. Hij zet dat natuurlijk af tegen de kosten van schoolsluitingen, afwezige leerkrachten en leerlingen, alle miserie die dat met zich meebrengt, inhaallessen die dan gerealiseerd moeten worden, alle testing die moet gebeuren ...

Als je die kostprijs daartegen afzet, denk ik dat hij absoluut gelijk heeft, en dat dit een fractie van de kosten is die we nu hebben moeten uitgeven om de scholen open te houden, en dat is zelfs niet altijd gelukt. Ik denk dat dat zeker in rekening moet worden genomen, minister. Ik denk dat wij met u ernaar streven om die scholen ook in het najaar open te houden. Je mag dat willen, maar als mensen ziek uitvallen, lukt dat gewoon niet. Dan sluiten die toch.

Ik denk dat we dat moeten vermijden, want die kosten zijn al enorm hoog, zijn hoog geweest en zullen dat mogelijk nog zijn. Ik hoop dat u die werkgroepen en die onderzoeken niet als een soort winnen van tijd zult beschouwen, maar dat u daar echt snel werk van maakt en resultaten boekt. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

U zegt dat dat bij minister Brouns zit. Maar jullie zijn toch één Vlaamse Regering. U kunt toch zeggen aan minister Brouns dat dat cruciaal is.

Minister Ben Weyts: Maar ik zeg toch dat dat goed loopt. Dat loopt goed.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, ik denk dat we het over een aantal zaken eens zijn en dat we moeten nagaan wat werkt en wat niet werkt. Ik ben benieuwd

of u over andere zaken ook nog lucratieve voorstellen of een aanbod krijgt, maar wellicht ging het over zaken in verband met luchtkwaliteit. (*Gelach*)

Ik denk dat het hier gaat over return on investment. We moeten dus nagaan wat de kostprijs is. Als ik dan de onderzoeken van professor Blocken en professor Van Ranst bekijk, dan zijn er echt wel mooie voorbeelden van return on investment. Vandaar dat ik ook wel geloof dat, als alles is afgerond, ook binnen VITO, we snel moeten schakelen om de middelen die voorhanden zijn en die niet worden gebruikt om ventilatieprojecten op te starten, in te zetten. Scholen ondervinden allerlei drempels en kunnen niet in een-twee-drie luchtventilatiesystemen inbouwen. Misschien zou het dan wel goed zijn om na te denken over die luchtbehandelingsystemen.

We zijn het over een aantal zaken eens. Misschien kunnen we elkaar toch vinden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van de laatste opleiding leerkracht Latijn aan de hogeschool – 3477 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, op 25 maart 2020 stelde ik al een schriftelijke vraag over het stopzetten van de lerarenopleiding Latijn aan de UCLL. Nadat eerder ook de Karel de Grote Hogeschool de opleiding afschafte, wordt nu de laatste bacheloropleiding Latijn aan de Arteveldehogeschool in Gent afgeschaft. Wie op dit moment leraar Latijn wil worden, kan alleen nog maar terecht aan de universiteiten van Gent en Leuven. De bacheloropleiding Latijn verdwijnt dus in Vlaanderen. Minister, Vlaanderen kampt op dit moment met een groot lerarentekort. Vooral taalleerkrachten zijn moeilijk te vinden en leraren Latijn zijn als een speld in een hooiberg.

Minister, hoe kijkt u naar dit annuleren van de opleiding Latijn aan de Arteveldehogeschool en dus naar het ontbreken van enige opleiding Latijn op bachelorniveau?

De Arteveldehogeschool zelf stelt dat het te duur is om de opleiding in stand te houden wegens het lage aantal studenten. In het antwoord op mijn schriftelijke vraag gaf u aan dat het de onderwijsinstellingen vrij staat om een eigen intern allocatiemodel te ontwikkelen waarbij 'kleine' richtingen toch zouden kunnen worden ingericht. U gaf aan dat u hierin een oplossing zou zien voor het lerarentekort. Zo zouden studenten kunnen worden gestimuleerd een groot vak – Nederlands, wiskunde, Frans – te combineren met een klein vak als Latijn. Op die manier zouden beginnende leerkrachten ook aan voldoende lesuren kunnen komen, zeker binnen één school. Zult u beleidsmaatregelen nemen om dit principe te stimuleren want hogescholen lijken niet vrijwillig op dit voorstel in te gaan?

Hoe zult u ervoor zorgen dat taalopleidingen in het hoger onderwijs weer aantrekkelijk gemaakt worden voor jongeren? Welke plaats krijgen de klassieke talen in uw aanpak?

Minister, op dit moment kan de richting Latijn enkel nog gevolgd worden aan twee universiteiten. De studentenaantallen zijn hier ook niet erg groot. Aan de KU Leuven studeren dit jaar normaal vijftien leerkrachten Latijn af en aan de UGent dertien. Hoe zult u voorkomen dat deze studierichtingen ook zullen worden getroffen

door rationalisering en dat op die manier het Latijn dreigt te verdwijnen uit Vlaanderen – of toch uit het secundair onderwijs?

Ik wil nog even aan mijn betoog toevoegen dat ik zelf geen Latijn gestudeerd heb. Maar mijn zus is classica en ik wil toch wel benadrukken dat ik Latijn een heel waardevol vak vind in het secundair onderwijs en dat ik het heel jammer zou vinden als het zou verdwijnen door een gebrek aan leerkrachten. Welke andere initiatieven zult u nemen om dit te voorkomen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het aantal studenten dat Latijn als onderwijsvak ambieert, is al jaren beperkt. Het is op zich zeker jammer dat het onderwijsvak Latijn vanaf volgend academiejaar volledig verdwijnt bij de hogescholen – enkel bij de hogescholen, bij de universiteiten blijft het dus wel degelijk bestaan.

U haalt het idee aan om hogescholen te stimuleren om de vrije keuze van onderwijsvakken enigszins in te perken. Want dat doe je als je sturend optreedt en wat ingrijpt op die vrijheid van onderwijs: dan ga je natuurlijk wel de actieradius en de vrije keuze wat beperken. Je zou inderdaad kunnen proberen om studenten ertoe te bewegen een groot vak te combineren met een kleiner vak. Dat kan inderdaad een positief effect hebben inzake de inzetbaarheid van leerkrachten, maar de vraag is wel of de studenten in kwestie Latijn ook bekijken als een 'klein' vak. Qua kennisvereisten is dat misschien niet echt het geval.

Het is wel zo dat een aantal hogescholen dat vandaag al doet. Ze clusteren, ze verdelen de onderwijsvakken in groepen en laten studenten dan twee onderwijsvakken kiezen uit twee verschillende groepen – een soort matrix die we soms ook zien in het secundair onderwijs. Zo trachten ze ervoor te zorgen dat de inzetbaarheid in het beroep voldoende groot is. Andere hogescholen kiezen dan weer voor een maximale keuzevrijheid en leggen de nadruk op het belang van de passie voor het vak en de aantrekkelijkheid van de opleiding. Dat is ook hun goed recht. Je kunt evenwel sturend optreden, maar ambitie en passie kun je niet sturen. Dan ga je de facto ook diegenen die niet voor dat vak gekozen zouden hebben, naar dat vak toeleiden. Ik weet niet of je dan uiteindelijk beter af bent. Dat is een afweging die men moet maken.

Het klopt ook dat nog niet alle hogescholen momenteel alle mogelijkheden hebben uitgeput op het vlak van samenwerken en het anders organiseren van hun opleidingsaanbod. Ik verwacht dat ze hier met het Voorsprongfonds, waarvoor we toch 60 miljoen euro veil hebben, wel mee aan de slag gaan. Er is zeker nog ruimte om verder te rationaliseren. Daarmee bedoel ik niet het schrappen van opleidingen maar wel het samenwerken, het anders programmeren van opleidingen.

Om tegemoet te komen aan een mogelijk tekort aan leerkrachten Latijn, werd in 1989 – dus toen al was die problematiek er – mogelijk gemaakt om masters die Latijn geven in de eerste graad ook te betalen als master, in tegenstelling tot de andere vakken. Ik denk dat dat de enige uitzondering is die er bestaat, dus specifiek voor Latijn. Maar je ziet dat ook dat niet echt de 'magic trick' bleek te zijn.

Het vak Latijn is natuurlijk ook opgenomen in de lijst van knelpuntvakken. Dat is evident. Het zal er met stip op staan.

Verder wil ik ook inzetten op een versterkte aandacht voor talen in alle onderwijsniveaus. Het gaat in de eerste plaats over de kennis van het Nederlands en de kennis van vreemde talen als Frans, Engels en Duits. De klassieke talen verdienen natuurlijk evenzeer aandacht. In de derde graad is er een aparte optie 'talen'. Voordien was het enkel mogelijk in combinatie met economie, wiskunde, met een andere opleiding dus. Nu kan men gewoon 'talen' volgen. Dat is natuurlijk ter voorbereiding voor hogeronderwijsopleidingen die net toeleiden naar talen. In de derde graad zijn dat in eerste

instantie de moderne talen, maar ik denk dat je spreekt over eenzelfde doelpubliek. Als men een gevoeligheid heeft voor Latijn, dan heeft men vaak een gevoeligheid voor talen. Ik denk dat dit het belangrijkste is wat ik hierover kan zeggen.

Ik weet niet of de grote 'win' zit in de trajecten voor zijinstromers. Ik weet niet of er veel bachelors of masters Latijn met een pedagogisch bekwaamheidsbewijs actief zijn in de private sector. Desondanks staat voor hen ook de mogelijkheid open om binnenkort tien jaar anciënniteit te kunnen benutten en de stap te zetten naar het onderwijs vanuit de private sector.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoop dat de initiatieven en de maatregelen die u net hebt vermeld, voldoende zullen zijn. Ik vrees dus echt dat op deze manier de opleiding Latijn in het secundair onderwijs zal verdwijnen.

Als we spreken over de herwaardering van de onderwijskwaliteit enzovoort, dan is Latijn als vak een van de laatste sterkhouders waar fel wordt gefocust op grammatica, op woordenschat, op studeren. Allemaal dingen die we te veel verloren zijn in het onderwijs en die sterker moeten terugkomen.

Ik denk daarbij aan mijn grootvader die het spijtig vond dat in het modern onderwijs Latijn enkel passieve kennis was. Hij moest nog in twee richtingen vertalen. Hij vond het nu eigenlijk al te gemakkelijk.

Ik wil maar zeggen dat ik het heel jammer zou vinden als Latijn in de secundaire scholen zou verdwijnen. Heel veel mensen vinden het nutteloos en vinden het een dode taal, maar het is natuurlijk wel een manier om andere talen te begrijpen, ook de geschiedenis en de cultuur. Ik vind het heel belangrijk.

Ik hoop dus dat uw maatregelen voldoende zullen zijn en dat we veel jonge mensen enthousiast kunnen maken. Als je voor leraar Latijn studeert, is je werkzekerheid redelijk groot. Ik zou het dus zeker willen aanraden aan de talrijke kijkers die naar deze commissievergadering aan het kijken zijn. (*Gelach*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik zou van alles kunnen zeggen over haarlijnen en dergelijke, maar dat ga ik uiteraard niet doen. Ook niet over zangtalent en lichaams-grootte, minister.

Het is een terechte vraag van collega Beckers. Ik wil daar een aantal dingen over zeggen.

Minister, we hebben de afgelopen jaren heel veel aandacht gevraagd voor STEM (science, technology, engineering, mathematics), en terecht. Ik onderschrijf dat volledig, maar het is een beetje een verhaal geworden van of STEM of moderne en klassieke talen. Ik denk dat het ook een en-verhaal is.

Als we kijken naar de slaagpercentages in het hoger onderwijs – en ik vind het altijd frappant –, zie je mensen die handelswetenschappen studeren en Latijn-Grieks hebben gevolgd en hogere slaagcijfers halen dan iemand die economie heeft gevolgd. In Latijn-Grieks heb je niet veel economische voorkennis, maar toch haalden ze hogere slaagcijfers. Dat wil zeggen dat de opleiding klassieke talen op een of andere manier zaken bewerkstelligt die belangrijk zijn voor de ontwikkeling, onder meer abstracte kennis.

Ik heb zelf na mijn opleiding in het secundair onderwijs vastgesteld dat ik stijlfiguren, maar ook grammatica, niet in het vak Nederlands heb geleerd, maar in het

vak Latijn. Ik heb ook vastgesteld dat ik een tekst analyseren niet heb geleerd, of minder heb geleerd, in het vak Nederlands, maar veel meer in het vak Latijn. Als je een tekst wilde vertalen en je wist niet waar je gidswoorden waren, dan kwam je buiten met een ongeziene vertaling. Je vroeg dan aan je collega: 'Waar zat die pot goud?' En hij antwoordde: 'Goud? Dat ging helemaal niet over een pot goud. Het ging over een verjaardagsfeestje.' Doordat je foute gidswoorden had genomen, had je een heel ander verhaal gemaakt.

Ik wil dus eigenlijk een pleidooi houden voor het vak in twee richtingen. We moeten maximaal blijven inzetten op de studenten die het doen zodat ze het kunnen blijven doen. En ik doe ook wel een oproep aan studenten om het te gaan doen en om het inderdaad levend te houden.

Tim Surma heeft recent nog gezegd dat we moeten opletten met de transfergedachte. Het is niet zo dat iemand die goed Latijn kan, ook goed Frans kan. Het gaat erover wat erachter zit. Het gaat over grammatica, stijlfiguren, analyse, memoriseren enzovoort. Ik wil de oproep doen aan de talrijke kijkers om de klassieke talen in het aanbod van scholen aan te blijven bieden aan leerlingen die er sterk in zijn, al dan niet in combinatie met STEM – en die opleidingen zijn er in het secundair onderwijs. Het is belangrijk voor de algemene vorming op het vlak van cultuur en alles wat erbij hoort.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Bedankt voor de positieve insteken. Ik zal kijken of we nog iets met de hogescholen kunnen doen. Er blijft natuurlijk een vrijheid van programmatie en onderwijs. Al zou het wel zinvol zijn dat we in de toekomst mogelijk toch nog een opleiding gestalte kunnen geven, zij het misschien in een bredere samenwerking.

Ik heb gisteren alvast de proclamatie gevierd van iemand die me dierbaar is en die autonoom heeft gekozen voor Latijn, dat was ook voor mij een verrassing. Ik heb mijn bijdrage dus alvast geleverd, zonder enige inspanning, moet ik erkennen. Dat is alleszins de goede richting.

We hopen altijd wel een beetje dat de slinger wat terugkomt, en daar is soms wel sprake van geweest. Laat ons proberen om die slinger toch minstens te bewegen om in die richting te gaan slingeren.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik was nog wat vergeten te zeggen. Ik zal het nog als vraag stellen, maar u kunt niet meer antwoorden. Zou het eventueel mogelijk zijn dat de hogescholen samenwerken met de universiteiten? Daar zitten toch de kennis en de lesgevers. Uw lichaamstaal zegt veel, minister.

Ik kreeg een bericht van onze medewerker, die zegt, mijnheer Daniëls, dat u een paraleipsis hebt toegepast toen u sprak over de haarlijn van de minister. Dat is een stijlfiguur: u hebt er niet over gesproken, maar door het zo te zeggen, hebt u er wel over gesproken. (*Gelach*)

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de programmatieaanvragen in het deeltijds kunstonderwijs – 3482 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik ben blij dat we het nog eens over het deeltijds kunstonderwijs (dco) kunnen hebben. Verschillende collega's hebben hier in het verleden al mee benadrukt hoe belangrijk het deeltijds kunstonderwijs is omdat het gewoon essentieel is dat we buiten het regulier onderwijs kinderen ook alle kansen geven om hun creatieve talenten op alle mogelijke manieren te ontdekken en te ontwikkelen.

In 2018 is de sector grondig hervormd via een decreetswijziging. Dat betekent dat er sinds 2018 eigenlijk geen programmatiestop meer is in het deeltijds kunstonderwijs. In ruil daarvoor werd een solidariteitspact, zoals dat dan heet, in het leven geroepen met de bedoeling om de impact van nieuw aanbod op de begroting te temperen.

Dit systeem zorgt er concreet voor dat bij de oprichting van een nieuwe academie, nieuw structuuronderdeel of domein, de meerkosten evenredig in mindering worden gebracht bij alle andere academies zonder nieuwe oprichtingen. Concreet betekent dit dat de oprichting van een nieuw domein, onderwijsbevoegdheid of structuuronderdeel op die manier amper doorweegt op de onderwijsbegroting.

Minister, als ik uw beleidsbrief lees, bent u het met alle leden van de commissie eens dat het deeltijds onderwijs belangrijk is en eigenlijk nog moet worden versterkt. U hebt daar – en dat mag ook gezegd worden – ook extra middelen voor uitgetrokken. In die zin verbaast het me dat me intussen berichten bereiken uit het veld waaruit blijkt dat programmatieaanvragen voor nieuwe onderwijsbevoegdheden voor een nieuw domein stelselmatig worden afgekeurd. Wanneer het gaat over aanvragen voor domeinen, worden die zelfs allemaal afgekeurd. Het waren er drie, maar ze zijn alle drie afgekeurd.

Wanneer een academie een nieuw domein wenst aan te vragen, wordt hiervoor eerst advies ingewonnen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en van een commissie samengesteld vanuit het departement, het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) en de onderwijsinspectie. Op basis van deze adviezen neemt u een beslissing over het al dan niet toekennen van een domein, een structuuronderdeel of de oprichting van een nieuwe academie. Maar het is helemaal niet duidelijk op basis van welke criteria u die beslissing neemt.

Minister, hoe verklaart u dat elke nieuwe domeinaanvraag voor het schooljaar 2021-2022 werd afgekeurd? Welke criteria hanteert u bij het nemen van de beslissing om een programmatieaanvraag al dan niet te gunnen? Klopt het dat aanvragen worden geweigerd ondanks positieve adviezen vanuit de Vlor en de adviescommissie en, zo ja, kunt u uitleggen waarom u die adviezen naast u neerlegt? Kunt u verklaren waarom u nieuwe domeinaanvragen weigert op plaatsen waar dat domein ondervertegenwoordigd is en de juiste infrastructuur aanwezig is?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Bij de beslissing over programmaties worden geen inhoudelijke maar enkel administratieve criteria gehanteerd. De aanvraag moet tijdig worden ingediend bij AGODI. Een structuuronderdeel kan enkel worden opgericht wanneer het domein waartoe dit structuuronderdeel behoort, al bestaat binnen de academie.

De aanvraag tot programmatie van een nieuw domein gaat gepaard met de aanvraag tot programmatie van minstens de eerste en tweede graad. Een academie moet voor al haar domeinen en structuuronderdelen op 1 februari van het schooljaar voor de programmatie van het nieuwe domein of structuuronderdeel de rationalisatienormen bereiken.

Een domein en structuuronderdeel kan enkel ingericht worden wanneer de academie over de nodige onderwijsbevoegdheid beschikt, en dat is misschien waar u naar vraagt, meer bepaald het toekennen van de onderwijsbevoegdheden binnen het dko.

Voor ik als minister een beslissing neem, is er het advies van de Vlor en de ambtelijke adviescommissie. Voor aanvragen van Brusselse academies formuleert ook het Samenwerkingsforum deeltijds kunstonderwijs Brussel mee een advies.

Ik heb heel wat aanvragen gehonoreerd voor volgend schooljaar. Zo gaf ik goedkeuring voor 27 onderwijsbevoegdheden en voor 13 academies.

Wat de aanvragen voor de domeinen betreft, ontving AGODI voor het schooljaar 2022-2023 vier aanvragen voor het domein dans en één aanvraag voor het domein beeldende en audiovisuele kunsten. De aanvraag voor het domein beeldende en audiovisuele kunsten werd zowel door de Vlor als de ambtelijke adviescommissie negatief beoordeeld.

De aanvragen voor het domein dans werden wel positief beoordeeld. Deze adviezen houden rekening met een aantal criteria. Zo moet de nieuw aangevraagde onderwijsbevoegdheid aansluiten bij de visie van het schoolbestuur over vernieuwing en verbreding van het aanbod, is er een indicatie dat er een potentieel aan leerlingen bestaat voor de nieuw aangevraagde onderwijsbevoegdheid, en beschikt de academie over de nodige infrastructuur en expertise voor de organisatie van de nieuw aangevraagde onderwijsbevoegdheid.

Dit sluit echter niet uit dat ik ook nog andere elementen in overweging kan nemen zoals budgettaire overwegingen. De oprichting van het nieuwe domein zorgt immers voor een verhoogde leerlingeninstroom, wat leidt tot budgettaire meerkosten. De eerste jaren van de oprichting van een domein worden de kosten inderdaad opgevangen in de solidariteitsfactor. Daarna komt de volledige kostprijs van het domein in de open-endfinanciering terecht.

Gegeven het gemildeerde groeipad voor het deeltijds kunstonderwijs in de meerjarenbegroting – wel een stijging, maar met een plafond van 1 procent – probeer ik toch ook wel een voorzichtig beleid te voeren en ervoor te zorgen dat het dko niet onnodig budgettair ontspoot waardoor ik vervolgens genoodzaakt zou worden om besparingen op andere domeinen door te voeren. We leggen dus een zekere voorzichtigheid aan de dag.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Het gaat mij inderdaad om de domeinaanvragen dans. Ik herinner u aan de studie van het Rekenhof, dat een doorlichting heeft gemaakt van het nieuwe decretale kader dko, waarin naar voren kwam dat er zeker op het vlak van dans nog een aanbodtekort is in een aantal regio's. Daar moet dus nog sterker op worden ingezet.

Vandaar verbaasde het mij ook zo sterk dat de aanvragen voor dans allemaal zijn geweigerd. Zeker als we daarbij tellen dat de adviezen van zowel de Vlor als de ambtelijke commissie daarvoor positief waren. Ik vind het natuurlijk logisch dat er wordt gekeken naar het potentieel aan leerlingen en of de infrastructuur aanwezig is.

Dan komen we natuurlijk bij het echte antwoord op mijn vraag, denk ik. Als ik al die puzzelstukken bij elkaar leg, begrijp ik niet goed waarom u alsnog weigert. Als ik echter tussen de lijnen van uw antwoord lees, gaat het uiteindelijk toch vooral om een budgettaire gegeven. U zegt: 'Ik wil voorzichtig zijn, want in eerste instantie is er, vanwege de solidariteitsfactor, misschien geen grote impact op de begroting, maar op termijn wel. En ik werk met een soort aftopping van het groeipad, dus sta ik daar op de rem.' Dan vind ik wel dat u de eerlijkheid moet hebben om dat zo te benoemen. Het is te zeggen, in het decreet staat nu dat de programmatiestop voor het deeltijds kunstonderwijs is afgeschaft, maar als ik u bezig hoor en alle nieuwe domeinaanvragen worden geweigerd, dan is de programmatiestop de facto opnieuw van kracht. Dan vind ik dat het ook zo gezegd moet worden.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is absoluut niet zo; ik heb net geïllustreerd dat er geen stop is. Er zijn goedkeuringen gebeurd, maar ik zeg wel dat er voorzichtigheid aan de dag moet worden gelegd, en daarover kunnen we discussiëren. Dat het budget maar mag groeien met 1 procent – het is toch wel een groei – maakt dat we niet alles zomaar blind kunnen laten passeren. Dat is de keuze die we moeten maken. Het is een evenwicht.

Regionaal is het dko meestal ook niet de enige aanbieder van dans, gelukkig maar. Ik weet niet wat het aantal dansscholen in uw regio is, maar in de mijne is er wel een serieus aanbod, ik zal het zo zeggen. Dat speelt ongetwijfeld ook mee.

U mag geen gewag maken van een stop, maar ik erken wel dat het verantwoord is om dat met enige voorzichtigheid te benaderen, gelet op de budgettaire beperkingen en om geen besparingen te moeten doorvoeren in andere opleidingen en domeinen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik had ter voorbereiding van deze vraag natuurlijk ook een aantal cijfers opgevraagd, en inderdaad, als ik kijk naar de erkenning van het aantal structuuronderdelen of de onderwijsbevoegdheden in het dko, zie ik dat er een afkeuringspercentage is tussen 30 en 35 procent.

Wat mij heel erg opviel, zijn de domeinen die allemaal worden afgekeurd, waaronder dus dans. En ik zeg het: dat is mijn voornaamste bezorgdheid, ook in het licht van het rapport van het Rekenhof. U zegt wel dat er buiten het dko nog andere mogelijkheden zijn om dansopleidingen te volgen, maar dan kom ik natuurlijk terug op mijn punt dat het dko zich kenmerkt door het feit dat het zo ongelofelijk democratisch is. Daar wordt met zeer betaalbare toegangsprijzen gewerkt, wat natuurlijk niet altijd zo is voor die dansscholen.

Wij vinden het heel erg belangrijk dat de overheid inzet op zo'n betaalbaar aanbod aan dans voor kinderen en jongeren. Ik zou dus willen afronden met een oproep, minister, om toch nog eens te kijken naar de erkenning van de domeinen dans. Ik weet immers dat er een aantal dko's zijn die die opleiding graag zouden organiseren en daar ook de expertise en infrastructuur voor hebben. Ik vind het een gemiste kans om niet op die kar te springen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over ouderbetrokkenheid in het onderwijs – 3483 (2021-2022)**Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans****De voorzitter:** De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik stel deze vraag over ouderbetrokkenheid in het onderwijs eigenlijk ook naar aanleiding van de discussie over de dalende onderwijskwaliteit en het lerarentekort. Ik denk dat we in dezen ook moeten kijken naar de rol van de ouders in de ondersteuning van hun kinderen. Dat gaat voor mij veel verder dan echt actief helpen met huiswerk. Ondersteuning is veel meer dan dat. Ik kom daar dadelijk nog op terug.

Veel ouders durven vandaag de dag hun kinderen niet meer te helpen bij huiswerk omdat ze denken dat ze dat niet meer kunnen. Dat is ook gebleken uit een onderzoek van Kristof De Witte, onderwijs econoom aan de KU Leuven. Samen met Joana Elisa Maldonado deed hij onderzoek naar de impact van ouderparticipatie in het secundair onderwijs. Ze deden maar liefst vier studies over dat thema. Uit de studies blijkt dat, als scholen informatie delen en ouders 'huiswerk' geven, dat de prestaties van leerlingen kan bevorderen. Wat is dat 'huiswerk'? Dat is het betrekken van de ouders bij het huiswerk van hun kinderen. Het gaat dus vooral over helpen bij het verwerven van vaardigheden zoals doelen stellen, plannen en omgaan met geld. Dat gaat dus verder. Dat is dus iets anders dan helpen bij het oplossen van een tweedegraadsvergelijking, want dat is iets waartoe veel ouders zich op dat moment meestal niet in staat achten. Dit zijn zaken waarbij ouders enorm kunnen helpen. Hun taak is dan ook om hun kinderen daarbij te begeleiden.

Bijkomend toont het onderzoek aan dat ouderbetrokkenheid bij huiswerk enorm gunstig kan zijn voor alle leerlingen, zeker ook voor kansarme leerlingen. Collega's, dat lijkt me toch iets waarvan wij allemaal de meerwaarde moeten inzien. Het idee dat bij sommige scholen leeft dat ouderbetrokkenheid de ongelijkheid verhoogt, is dus niet correct. Integendeel, het helpen van hun kinderen zal bij ouders zelfs zorgen voor een leereffect. Ze vergroten hun kennis en vaardigheden en krijgen een beter zicht op wat hun kinderen zoal leren op school. Uiteraard kunnen we niet verwachten dat ouders uren bezig zijn met huiswerk, want ze hebben ook nog andere taken, maar een beperkte betrokkenheid bij de opleiding van hun kinderen kunnen we wel vragen. Ouderparticipatie lijkt volgens de studie dus een win-win-winsituatie te zijn voor scholen, leerlingen en ouders. Het is daarom belangrijk dat we de interesse en de betrokkenheid bij ouders verhogen, zodat zij een deel van de taken van de leerkrachten die niet tot hun kerntaken behoren, kunnen overnemen. Daarvoor zijn een goede visie van de school en interactie met de ouders cruciaal.

Collega's, ik vind dit onderzoek toch iets dat we onder de aandacht moeten brengen in deze onderwijscommissie. Vandaag nog zat ik in het panel van het Kinderrechtencommissariaat, en daar kwam huiswerk alweer met een negatieve connotatie naar voren, terwijl leerpsychologisch op vele vlakken, maar ook nu in dezen blijkt dat dat inoefenen van zaken meer effect heeft dan we denken. Het is wat jammer dat huiswerk altijd overdreven wordt voorgesteld als uren en uren thuis aan iets bezig zijn. Neen, dat gaat over die ouderbetrokkenheid. Ik zou daar toch nog één ding aan willen toevoegen. Ouderbetrokkenheid is ook de vraag stellen: 'Wat heb je vandaag geleerd op school?' Dat is een andere vraag dan: 'Was het leuk vandaag op school?' Leuk, dat is de pretpedagogie. Daarbij was het allemaal leuk. Naar school ga je echter om iets te leren. Ik denk dat we dat aan onze ouders moeten meegeven. 'Wat heb je vandaag geleerd op school?' Dat geeft immers ook aan dat

je het als ouder belangrijk vindt dat er iets wordt geleerd op school. Dat ouders aangeven aan kinderen dat dat voor hen belangrijk is, is ook een motivatie.

Minister, kent u deze studies? Hoe staat u tegenover de standpunten die worden ingenomen in verband met die ouderbetrokkenheid? Acht u het belangrijk om ouderbetrokkenheid op te nemen in een onderwijsbeleid? Vandaag staat er in de schoolreglementen al een engagement ten opzichte van het Nederlands als onderwijstaal. Op welke manier kunnen ouders opnieuw meer worden betrokken, en kan het respect voor de leerkrachten en de school worden vergroot? Welke middelen hebben scholen om dat te doen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we allemaal weten dat betrokken ouders sterker onderwijs maken, en dit onderzoek bevestigt dat nogmaals. Er is al relatief veel evidentie voor positieve effecten van ouderbetrokkenheid op leerprestaties en op de ontwikkeling van kinderen. Dat is trouwens vastgesteld bij kinderen van alle leeftijden en alle socio-economische achtergronden.

Het is interessant dat de onderzoeken die u vermeldt, daarbij aansluiten, maar ook vooral dat ze aantonen dat ouderbetrokkenheid in het leerproces zelf ook positieve effecten kan hebben. Alleen de vertaling in de media daarvan was nu ook wel weer soms ondermaats in die zin dat de boodschap van het onderzoek zou zijn dat de ouders maar moeten lesgeven in plaats van de scholen. Dat werd dan aan het lerarentekort gekoppeld, en zo was de cirkel weer rond.

Die onderzoeksresultaten zijn complementair aan de bevindingen van de commissie Beter Onderwijs. Zij gaf in haar rapport toch aan dat sommige ouders hun verantwoordelijkheid ook niet of onvoldoende opnemen of dat zij minder betrokken zijn bij de opvoeding van hun kinderen ofwel niet langer de competentie hebben om vaardigheden en waarden bij te brengen. Daardoor wordt soms ook, en al te veel – en ik denk dat wij daar zelf schuldig aan zijn omdat we zelf de opportuniteit hebben gecreëerd – de mogelijkheid gegeven om ouderlijke verantwoordelijkheden te gaan doorschuiven naar de school. Ik haal opnieuw hetzelfde voorbeeld aan. Is het een kerntaak van scholen om kinderen te leren fietsen of is dat een ouderlijke verantwoordelijkheid? Ik denk dat dat in eerste instantie een ouderlijke verantwoordelijkheid is. Maar ik denk dat als je eenmaal mensen daaraan went, en die boodschap brengt, het een moeilijke weg terug is.

Ik heb wel al dat aspect van ouderlijke verantwoordelijkheid meegenomen in ons beleid, in eerste instantie met structurele subsidiëring voor de ouderkoepelverenigingen. Dat is wel op grond van afspraken die we maken in het kader van een beheersovereenkomst. Ik heb ook net gevraagd om, wat die ouderlijke verantwoordelijkheid betreft, een focus te leggen en instrumenten aan te reiken aan scholen maar evengoed aan ouderraden en aan ouderwerkingen om ouderbetrokkenheid en -participatie te verhogen. Ze moeten in hun werking structureel aandacht hebben voor ouders die minder of niet betrokken zijn bij het schoolgebeuren in het algemeen en bij de onderwijsloopbaan in het bijzonder.

Ik had vervolgens ook het euvele idee opgevat om hen in diezelfde beheersovereenkomst ook te vragen naar een van de elementen van ouderlijke verantwoordelijkheid in het kader van het kleuteronderwijs, namelijk ervoor te zorgen dat een kind zindelijk is vooraan het naar het kleuteronderwijs gaat. Ik heb daar een storm van protest over mij heen gekregen omdat ik dat durfde te suggereren. Maar dat gaat, in wezen, over ouderlijke verantwoordelijkheid, maar niet op vlak van lesgeven. We moeten ervoor zorgen dat de kinderen inderdaad zindelijk zijn vooraan ze naar het kleuteronderwijs worden gestuurd, want anders is het nog te veel kinderopvang eerder dan echt onderwijs. *(Opmerking van Jan Laeremans)*

Scholen moeten trouwens in hun schoolreglement ook een engagementsverklaring opnemen waarin de wederzijdse afspraken worden opgenomen ten opzichte van ouders. Ik vind dat we daar nog wel wat mogen nadenken over het aanbieden van modelreglementen die op dat vlak wat bindender zijn. Een schoolreglement is een contract dat wordt aangegaan tussen ouders en scholen. De vrijblijvendheid daarvan is nu misschien soms een beetje te groot.

Er zijn ook andere beleidsinitiatieven zoals het Strategisch Plan Geletterdheid en het Leesoffensief. Ik zie in het onderwijsveld wel wat initiatieven naar boven komen omtrent die ouderlijke betrokkenheid. Soms zijn dat initiatieven die zuiver alleen worden opgezet, soms is er een samenwerkingsverband.

Maar waar we scholen nog in kunnen ondersteunen, en dat sluit aan bij de onderzoeksbevindingen, is het versterken van de 'thuisbetrokkenheid' van ouders bij het leren van hun kind. Naar aanleiding van het advies van de commissie Beter Onderwijs heb ik ook het thema ouderbetrokkenheid opgenomen in de themazetting voor het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) voor 2022. We hebben een oproep gedaan waarbij we inzichten en methodieken in kaart willen laten brengen die specifiek gericht zijn op het verhogen en het versterken van de thuisbetrokkenheid van ouders bij het leren van hun kind, met bijzondere aandacht voor de taalverwerving. Het is de bedoeling dat aan scholen, centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), pedagogische begeleidingsdiensten en lokale partners concrete handvatten worden aangereikt via een praktijkgerichte leidraad om de thuisbetrokkenheid van ouders te versterken. Het project moet nog worden gegund, dus ik kan er niet op vooruitlopen. Maar deze onderzoeken sterken mij natuurlijk in de overtuiging dat we op dat pad moeten doorgaan.

Ten slotte, we gaan er toch van uit dat eenieder het beste voor heeft voor de toekomst van zijn of haar kind. Ook de resultaten van het Programme for International Student Assessment (PISA) wijzen in de richting van ouderlijke verantwoordelijkheid. De PISA-resultaten wijzen op een kloof tussen diegenen die een andere thuistaal hebben dan het Nederlands en diegenen die als thuistaal exclusief Nederlands hebben. Die kloof tussen beide groepen wordt voor de helft gedicht wanneer kinderen met een andere thuistaal dan het Nederlands toch nog met het Nederlands in contact komen.

De meest eenvoudige boodschap die wij meegeven, of die meestal wordt meegegeven, in het kleuteronderwijs, is de volgende: als je wilt dat je kind ook na half vier in contact komt met het Nederlands, is het antwoord 'Ketnet'. Ketnet: zo moeilijk is dat. Zoveel inspanning vergt dat. Dat is een heel minimale invulling van de ouderlijke verantwoordelijkheid, maar blijkbaar is zelfs dat voor sommigen nog te veel.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, minister. Ik onderschrijf uw zienswijze wel. Van twee dingen een, natuurlijk. Aan de ene kant hoor ik soms zeggen dat scholen te weinig inspanningen doen voor sommige ouders. Je kunt echter als ouder niet klagen dat de school te weinig heeft gedaan, maar zelf evenwel gedurende jaren geen verantwoordelijkheid nemen als ouder. Want dat is voor mij wel de kern van de zaak. Ik vind één ding typerend, en dat begint al in de lagere school. Heel veel lagere scholen vragen dat ouders toetsen ondertekenen. Het ondertekenen van die toetsen is eigenlijk de eerste stap van ouderbetrokkenheid. Je bekijkt als ouder waar je kind mee bezig is. Je stelt er vragen over. Je prijst je kind omdat het niet zo gemakkelijk is wat het gedaan heeft. Dat alleen al is voor kinderen een signaal dat ouders onderwijs belangrijk vinden. Maar je kunt als ouder niet zeggen dat het onderwijs te weinig doet voor je kind, maar dát dan wel te veel vinden. Ik hoor soms zeggen dat die ouders andere zorgen aan hun hoofd hebben. Ik kan me situaties voorstellen waarbij ouders andere zorgen aan hun hoofd hebben, maar

als je kinderen hebt, is een van de belangrijkste zorgen aan je hoofd toch de toekomst van je kind en aangeven dat onderwijs belangrijk is.

Daarstraks hadden we hier het debat over het decreet Hoger Onderwijs, waarin ik zei dat ouders ook mee kunnen volgen om te begrijpen waarmee hun kinderen bezig zijn in het hoger onderwijs. Een aantal partijen deden daar wat lacherig over. Maar dat vind ik niet correct, want dat toont ook betrokkenheid.

Ik wil nog een tweede punt aanhalen. We hebben het Participatiedecreet, waarmee we scholen en ouders willen laten participeren. Een school is het verlengde van thuis, en thuis is het verlengde van een school. Thuis staat vooral in voor opvoeding en een school voor onderwijs. Vandaag is dat alles door elkaar aan het lopen en wordt verwacht dat de school alles doet. Dat is de opdracht die voor ons ligt, en ik denk dus dat het OBPWO, dat onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek, goed is om dat verder te bekijken.

Ik sluit af, voorzitter, collega's. Ik denk dat we er opnieuw op moeten wijzen dat onderwijs, ouders en leerlingen geen rivalen van elkaar zijn. Ze zijn samen bezig om de toekomst van de kinderen voor te bereiden, om onze welvaart in Vlaanderen en de welvaart van die kinderen te verankeren. Dat is voor mij de kern van de zaak. Ik las onlangs in de krant dat bepaalde advocaten voor 800 euro een C-attest omzetten in een A-attest. Dan denk ik eerlijk gezegd dat we in het eerste jaar rechten toch het vak ethiek moeten geven. Want daar gaat het niet over. Een attest geeft aan of een leerling een bepaald doel bereikt heeft of niet. De advocaten zegden in dat artikel wel dat de communicatie tussen ouders en scholen veelal spaak gelopen was. Als er op dat niveau iets wordt uitgevochten, denk ik dat dat niemand ten goede komt: niet de leerling, niet de leerkracht, niet de ouders, niet de onderwijskwaliteit. Maar we moeten inderdaad wel samen school maken, en samen school maken wil zeggen: ook met de ouders en ook thuis school maken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik onderschrijf volledig het pleidooi van collega Daniëls en ik ben blij dat we in dezelfde partij zitten. (*Gelach*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Insgelijks, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.